

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. _____

din _____ 2022

cu privire la aprobarea Programului de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022 – 2025

În temeiul art. 5 lit. a) și art. 6 lit. h) din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 252, art. 412), cu modificările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Programul de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022 – 2025, conform anexei.

2. Autoritățile și instituțiile publice responsabile:

1) vor realiza acțiunile incluse în Planul de acțiuni privind implementarea Programului de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022 – 2025;

2) vor prezenta anual, Ministerului Afacerilor Interne, până la 10 februarie, precum și la solicitare, rapoarte privind gradul de realizare a acțiunilor incluse în Planul respectiv.

3. Ministerul Afacerilor Interne va prezenta Guvernului:

1) anual, către 15 martie, raportul de progres privind implementarea Programului;

2) către 15 aprilie 2024, raportul de evaluare intermediară pentru 2 ani;

3) către 15 aprilie 2026, raportul de evaluare finală.

4. Finanțarea acțiunilor prevăzute în Program se va efectua din contul și în limitele alocațiilor aprobate în aceste scopuri în bugetele autorităților implicate, precum și din alte surse, conform cadrului normativ.

5. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Afacerilor Interne.

6. Hotărârea Guvernului nr. 233/2020 cu privire la aprobarea Strategiei naționale antidrog pentru anii 2020-2027 și a Planului național de acțiuni antidrog pentru anii 2020-2021, se abrogă.

7. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PRIM-MINISTRU

Natalia GAVRILIȚA

Contrasemnează:

Ministrul afacerilor interne

Ana REVENCO

Ministrul justiției

Sergiu LITVINENCO

Ministrul finanțelor

Dumitru BUDIANSCHI

Ministrul sănătății

Ala NEMERENCO

PROGRAMUL de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022 – 2025

I. INTRODUCERE

Programul de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022-2025 (în continuare - *Programul*) este un document de politici publice, care urmărește stabilirea unui set de obiective și acțiuni pe termen mediu privind prevenirea și combaterea criminalității în Republica Moldova (în continuare - *RM*), într-o manieră eficientă, concentrată pe rezultate, care să diminueze acest fenomen.

Programul asigură alinierea cu Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (în continuare - *ODD*), altfel cunoscute ca Obiective Globale. Obiectivele setate în acest document contribuie la realizarea indicatorilor globali, cum ar fi:

- 3.5 Consolidarea prevenirii și tratarea abuzului de substanțe, inclusiv abuzul de narcotice și consumul excesiv de alcool;
- 11.7 Până în 2030, asigurarea accesului universal la spații verzi și publice sigure, incluzive și accesibile, în special pentru femei și copii, persoanele în vârstă și persoanele cu dizabilități;
- 16.1 Reducerea în mod semnificativ toate formele de violență și ratele de deces asociate oriunde;
- 16.2 Încetarea abuzului, exploatării, traficului și tuturor formelor de violență și tortură împotriva copiilor;
- 16.4 Până în 2030, reducerea semnificativă a fluxurilor financiare și de arme ilicite, consolidarea recuperării și restituirii bunurilor furate și combaterea tuturor formelor de criminalitate organizată.

Programul asigură transpunerea mai multor obiective strategice, trasate în documentele de politici publice și documentele de planificare, cum ar fi Strategia Națională de Dezvoltare “Moldova 2030” (în continuare - *SND ”Moldova 2030”*), care oferă o viziune pe termen lung, centrată pe nevoile cetățeanului și este racordată la obiectivele de dezvoltare durabilă, care fac parte din Agenda 2030 a Organizației Națiunilor Unite (în continuare - *Agenda 2030*).

Subsecvent, documentul de politică publică propus, va contribui la implementarea SND „Moldova 2030”, în special a obiectivului strategic nr. 9 „Promovarea unei societăți pașnice și sigure” și a următoarelor ținte strategice, în conformitate cu Agenda 2030:

- reducerea continuă și dinamică a tuturor formelor de violență, în special a violenței în familie și a violenței sexuale (ținta strategică 16.1);

- stoparea abuzului, neglijării, exploatării, traficului și a tuturor formelor de violență și torturii copiilor (ținta strategică 16.2);
- combaterea tuturor formelor de crimă organizată și a traficului de armament (ținta strategică 16.4).

De asemenea, Programul va integra și indicatorii de monitorizare și evaluare ai SND „Moldova 2030”, și anume:

- reducerea numărului victimelor omorului intenționat la 100 mii populație;
- reducerea numărului victimelor traficului de ființe umane la 100 mii populație;
- reducerea numărului victimelor infracțiunilor de violență sexuală la 100 mii populație.

Totodată, acest document de politici vine să asigure punerea în aplicare a obiectivelor setate în Strategia de dezvoltare a domeniului afacerilor interne pentru anii 2022-2030 (în continuare - *SDDAI*), în particular, prevenirea și combaterea criminalității.

Potrivit prevederilor Programului de activitate al Guvernului „Moldova vremurilor bune”, diminuarea numărului infracțiunilor împotriva omului sau a proprietății, inclusiv a celor comise cu utilizarea tehnologiilor informaționale, reprezintă o prioritate asumată.

În context, prin Programul său, Guvernul și-a asumat în calitate de obiectiv de dezvoltare „reducerea cu 15% a infracțiunilor contra vieții și sănătății omului, a violurilor și hărțuirii sexuale și a violenței pe bază de gen, a accidentelor, înecurilor, incendiilor și intoxicațiilor”.

Întru susținerea acestui obiectiv, Ministerul Afacerilor Interne vine cu o viziune strategică și cu un set de acțiuni prioritare expuse în prezentul Program.

Totodată, Programul vine să implementeze angajamentele asumate de Republica Moldova în raport cu Uniunea Europeană, și anume, cele prevăzute de Acordul de Asociere pentru anii 2021-2027 (în continuare - *AA*) dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană (în continuare - *UE*).

Urmare a dialogului și schimbului de opinii în cadrul Consiliului Justiție și Afaceri Interne al Uniunii Europene, s-a constatat că, Moldova are capabilități să apere Europa împreună cu statele UE și că, poziția geografică și capabilitățile țării noastre sunt importante în stabilitatea și pacea întregului continent european. Practic, prin invitarea și participarea RM la Consiliul JAI, alături de decidenții europeni în domeniul afacerilor interne, Republicii Moldova îi este recunoscut rolul de producător de securitate pentru spațiul european, formând împreună cu țările-membre ale UE o centură de securitate fortificată la frontiera cu războiul.

În baza ultimelor rapoarte referitoare la punerea în aplicare a AA dintre RM-UE, Guvernul a fost îndemnat să-și intensifice lupta împotriva corupției, împotriva spălării banilor, a contrabandei cu arme, criminalității organizate și dezmembrarea acestora, inclusiv a traficului de persoane.

Mai mult, AA RM-UE trasează un șir de priorități ce vizează prevenirea și combaterea criminalității și anume privind:

Prevenirea și combaterea criminalității organizate

- prin elaborarea unui document de politici nou și cuprinzător privind prevenirea și combaterea criminalității organizate;
- crearea și consolidarea efectivă a unui sistem paralel de investigații financiare axat pe identificarea, înghețarea și confiscarea activelor generate de criminalitatea organizată;
- dezvoltarea unui sistem eficient de cooperare cu Europol, Eurojust și alți parteneri internaționali în ceea ce privește investigarea grupurilor de criminalitate organizată, identificarea, înghețarea și confiscarea activelor generate de criminalitatea organizată și aflate în străinătate;
- raționalizarea pentru a asigura cea mai eficientă repartizare a competențelor în materie de infracțiuni fiscale și economice între diferitele autorități;
- consolidarea participării autorităților moldovenești la Proiectul de analiză a criminalității organizate din Europa de Est (EEOC);
- dezvoltarea capacităților și aptitudinilor Centrului de expertiză judiciară și criminalistică în conformitate cu standardele și bunele practici europene la nivel local și național.

Drogurile

- continuarea cooperării în domeniul prevenirii consumului de droguri, prin intermediul proiectelor și programelor regionale, și prin alinierea deplină a politicilor în materie de droguri la pozițiile UE, precum și participarea în deplină măsură la programul EU4Monitoring Drugs, gestionat de Observatorul European pentru Droguri și Toxicomanie;

Traficul de ființe umane

- asigurarea consolidării capacităților în cadrul instituțiilor de aplicare a legii, al parchetelor și al instituțiilor judiciare pentru a asigura cooperarea cu agențiile UE și cu statele - membre ale UE în prevenirea și combaterea traficului de persoane;
- consolidarea capacităților pentru a asigura identificarea timpurie, precum și furnizarea de asistență și sprijin eficace/corespunzător tuturor victimelor sau potențialelor victime ale traficului de persoane, inclusiv asistență juridică, medicală, psihologică și socială prin intermediul autorităților profesionale/ONG-urilor, ținând cont de o abordare specifică de gen și sensibilă la nevoile copiilor.

Criminalitatea cibernetică

- intensificarea eforturilor de combatere a criminalității cibernetice, inclusiv prin crearea unui cadru juridic și instituțional cuprinzător, în conformitate cu Convenția de la Budapesta;
- angajarea, de comun cu instituțiile partenere ale UE, în formarea capacităților profesionale și crearea capacităților tehnice pentru a combate eficient criminalitatea informatică.

Securitatea informațională

- asigurarea implementării măsurilor privind componenta de securitate cibernetică a Strategiei de securitate informațională a Republicii Moldova pentru anii 2019-2024 și a Planului de acțiuni al acesteia;
- consolidarea securității cibernetice prin transpunerea în legislația națională a Directivei (UE) 2016/1148 a Parlamentului European și a Consiliului din 6 iulie 2016 privind măsurile pentru un nivel comun ridicat de securitate a rețelelor și sistemelor informatice în Uniune (Directiva NIS);
- identificarea și desemnarea oficială a unei echipe naționale CERT (Cyber Emergency Response Team), și stabilirea unei divizări clare a muncii și a competențelor, între agențiile implicate în asigurarea securității cibernetice.

Poliția/Organele de aplicare a legii

- vor avansa cooperarea operațională și strategică cu Europol, inclusiv prin schimbul de informații operaționale și strategice;
- se vor implica mai puternic în ciclul de politici ale UE privind criminalitatea internațională organizată și gravă/EMPACT;
- vor continua reforma cuprinzătoare a Poliției, în conformitate cu standardele și bunele practici europene, pentru a dezvolta în continuare o forță polițienească accesibilă, responsabilă, eficientă, transparentă, lipsită de corupție, profesionistă și cu resurse suficiente la nivel național și local;
- vor consolida responsabilitatea și vor întreprinde măsuri de asigurare că, nu există nicio influență nejustificată, asupra Poliției;
- vor consolida cooperarea operațională (interoperabilitate) între serviciile și unitățile de informații financiare, poliție, inspecție financiară, servicii și unități fiscale și vamale prin interoperabilitate și schimburi de date (de exemplu, pe baza unor acorduri personalizate privind schimbul de date). Numirea ofițerilor de legătură între servicii pentru a facilita cooperarea operațională, precum și schimburile temporare de personal în scopuri de formare.

Integrarea europeană reprezintă un obiectiv strategic al politicii externe și interne a Republicii Moldova, menit să asigure crearea pe plan intern a unui sistem de securitate, stabilitate și prosperitate, guvernat de valorile democratice și respectul față de drepturile omului și libertățile fundamentale. Drept urmare, eforturile Republicii Moldova au fost și sunt orientate spre implementarea cu responsabilitate a angajamentelor asumate pe plan extern în raport cu Uniunea Europeană, cum este Acordul de Asociere a Republicii Moldova cu Uniunea Europeană. În baza Raportului referitor la punerea în aplicare a Acordului de asociere UE-Republica Moldova (2019/2201(INI)), Guvernul Republicii Moldova a fost îndemnat să-și intensifice lupta împotriva corupției, împotriva spălării banilor, a contrabandei cu arme și criminalității organizate și dezmembrarea acestora, inclusiv a traficului de persoane și de droguri. Totodată, s-a reiterat faptul că prin consolidarea eforturilor a autorităților de a preveni și a urmări marea corupție și criminalitatea organizată va fi posibilă restabilirea încrederii cetățenilor și asigurarea

unor reforme de durată. Mai mult, recomandările țin de punerea în aplicare a unor măsuri suplimentare la nivelul legislației naționale pentru prevenirea și combaterea traficului de persoane și creșterea substanțială a calității serviciilor oferite victimelor, precum și o mai bună protecție, asistență și sprijin acordat victimelor criminalității, în special copiilor, în timpul investigațiilor și după procesul judiciar. În acest scop, se solicită sporirea cooperării dintre autoritățile judiciare și cele de aplicare a legii din Republica Moldova cu statele – membre ale UE, pentru a reduce criminalitatea transfrontalieră, în special, a traficului de persoane și traficului de droguri ilegale.¹

De menționat, că amenințările transnaționale și modurile de operare a infractorilor sunt în continuă evoluție, ultimii desfășurându-și activitatea atât în mediile offline, cât și online. Deși în prima linie în lupta împotriva criminalității se află autoritățile naționale, acționarea coordonată la nivel regional, în parteneriat, este esențială pentru a asigura o cooperare eficientă în schimbul de date, de informații și de cunoștințe, care să fie sprijinite de un cadru comun de drept penal. Pentru a face față provocărilor criminale transnaționale, sunt necesare angajamente internaționale privind combaterea criminalității, în special, cu țările din imediata vecinătate.

Reieșind din concluziile rapoartelor analitice cu privire la criminalitate, din ultimii ani, au fost identificate prioritățile de intervenție în vederea prevenirii și combaterii acestui fenomen, atât la nivel național, cât și transnațional și anume: (a) criminalitatea informatică; (b) producerea și comercializarea drogurilor, etnobotanicelor sau analogilor acestora; (c) armele și munițiile cu destinație civilă; (d) criminalitatea organizată; (e) traficul de ființe umane și traficul de copii; (f) infracțiunile ce atentează la viața, sănătatea și patrimoniul persoanei.

Întru implementarea priorităților și a domeniilor de intervenție expuse, vor fi instituite noi instrumente, care vor servi la diminuarea impactului urmare activităților organizațiilor criminale, va spori capacitatea de reacție și investigare a infracțiunilor, comise cu utilizarea tehnologiilor informaționale, precum și va fi asigurat un schimb de date avansat, care să permită efectuarea analizei tendințelor fenomenului criminalității pe diverse domenii (*circulația ilegală a drogurilor, etnobotanicelor, substanțelor stupefiante, psihotrope, precursori și analogilor acestora, securitate cibernetică, traficul de ființe umane, infracțiuni contra patrimoniului și a persoanei etc.*). De asemenea, va fi asigurată implementarea soluțiilor la problemele identificate din perspectiva beneficiarilor finali, și anume, a cetățenilor Republicii Moldova. Or, rezultatele implementării Programului, urmează a fi sesizate în mod prioritar de societate, apoi de reprezentanții sistemului organelor de aplicare a legii.

---

¹ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2020-0166_RO.html

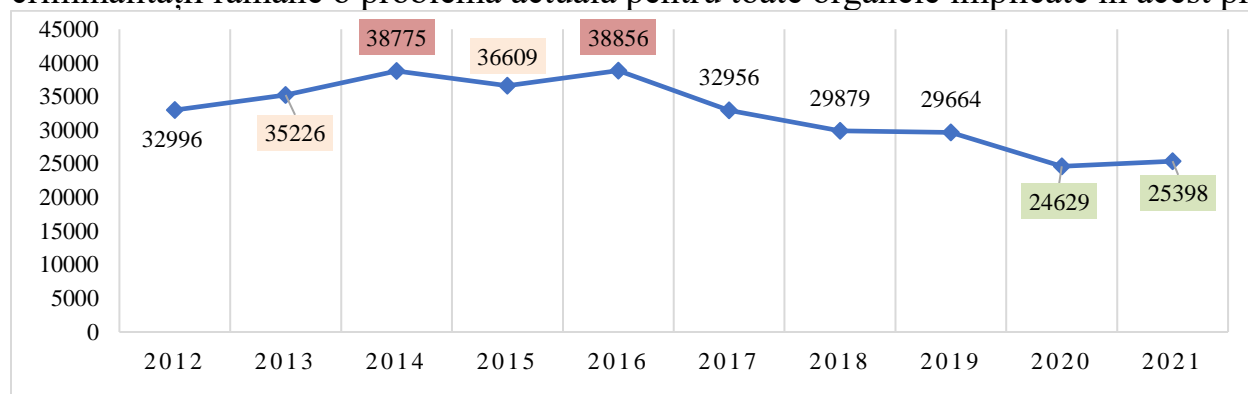
II. ANALIZA SITUAȚIEI

2.1. Context general

Criminalitatea afectează cetățenii și comunitățile în cele mai diverse și severe modalități. Viața, integritatea fizică, libertatea, patrimoniul, liniștea și încrederea în propria siguranță, viața economică și socială a cetățenilor sunt în pericol atâta timp, cât fenomenul de criminalitate persistă și se multiplică.

După cum s-a menționat, că modurile de operare a infractorilor sunt în continuă evoluție, căpătând un caracter transnațional tot mai evidențiat, aceștia desfășurând-și activitatea atât în mediile offline, cât și online.

Analiza situației criminogene din țară constată că, pe parcursul ultimilor zece ani constată că, mari schimbări în situația infracțională – nu s-au produs. Astfel, dacă în anul 2012 numărul cauzelor penale gestionate de organele competente din subordinea MAI a constituit 32 996, în anul 2021 numărul acestora a fost de 25 398 cauze, înregistrându-se o descreștere cu doar 7 599 cauze (*Figura nr.1*). În context, combaterea criminalității rămâne o problemă actuală pentru toate organele implicate în acest proces.

Figura nr. 1: Numărul cauzelor penale în gestiunea MAI

Din 25 398 cauze penale gestionate de organele de urmărire penală ale MAI în anul 2021, în adresa organelor procuraturii au fost remise 16 423 cauze (64,66%), iar 11 242 (44,26%) - au fost expediate instanței de judecată.

Însă, dacă analizăm situația criminogenă produsă la general pe teritoriul țării în anul 2021 se constată că, în această perioadă au fost înregistrate 27,2 mii infracțiuni, sau cu 3,1% mai mult comparativ cu anul 2020. Analizând situația criminogenă din perioada ultimilor 5 ani, vedem că în anul 2021 indicatorul în cauză s-a redus cu 23,7% comparativ cu anul 2017. Rata infracționalității în anul 2021 a constituit 105 infracțiuni la 10 mii locuitori comparativ cu 101 în anul 2020 și 130 în anul 2017 (*Figura nr. 2*).

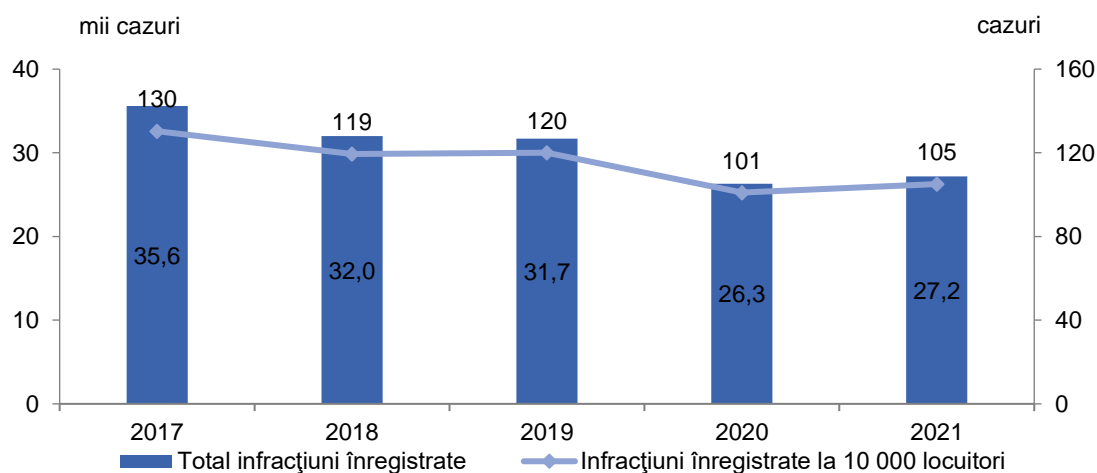

Figura nr. 2: Rata infracționalității, 2017-2021

2.2. Descrierea problemelor pe domenii particulare de intervenție

2.2.1. Criminalitatea informatică

Tehnologia informațională a evoluat extrem de mult în ultimul deceniu, implicit au evoluat și metodele de comitere a diverse genuri de infracțiuni, cu utilizarea tehnologiilor informaționale. Criminalitatea informatică, în prezent, este considerată de multe state, o amenințare gravă la adresa drepturilor omului, a statului de drept și a funcționării societăților democratice. În mod cert, fenomenul criminalității informatice necesită o abordare intra-sectorială, reieșind din complexitatea proceselor și efectelor pe care le produce. Pe lângă criza sanitară, o creștere accelerată a numărului și diversității tentativelor de atacuri cibernetice la nivel global, a fost înregistrată în anul 2020, și nici Republica Moldova nu a constituit o excepție. Aproximativ 39% din numărul total de atacuri cibernetice, sunt lansate de rețelele de grupuri de criminalitate cibernetică, motivate de obținere a profiturilor ilicite. Factorul uman continuă să fie cea mai slabă verigă și, odată cu accesul sporit al utilizatorilor la dispozitivele conectate, nivelul de amenințare și soliditatea răspunsurilor solicitate, sunt într-o traiectorie de continuă creștere. Pe teritoriul Republicii Moldova sunt găzduite sistematic platforme Dark Web, care oferă utilizatorilor posibilitatea ca activitățile lor din mediul online să rămână anonime și care necesită a fi monitorizate permanent.

De menționat, că în anul 2021, cea mai mare piață ilegală din lume de pe dark web, DarkMarket, a fost închisă în urma unei operațiuni internaționale, la care au participat autorități din Germania, Australia, Danemarca, Moldova, Ucraina, Regatul Unit și SUA. Peste 4.650 de bitcoin și 12.800 de monero (*valute electronice*) - echivalentul la 140 de milioane de euro, au fost tranzacționate pe platforma DarkMarket. Platforma a fost folosită de aproximativ 500.000 de persoane. Dintre acestea, în jur de 2.400 erau vânzători, mulți dintre ei infractori, care se foloseau de

paravanul ascuns al platformei pentru a vinde bani contrafăcuți, cartele SIM anonime, date de acces ale unor carduri bancare furate, precum și droguri.

Urmare cercetării cazurilor ce țin de domeniul criminalității informatice, au fost identificate un șir de probleme, care urmează a fi soluționate și anume:

Cadrul normativ imperfect și rigid, care diminuează capacitatea de reacție a autorităților în prevenirea și combaterea acestui fenomen. Astfel, achitățile frauduloase prin intermediul magazinelor online; transferurile la alte conturi electronice; operațiunile financiare frauduloase efectuate de pe cardurile bancare compromise sau cu mijloacele de plată electronice, precum și acceptarea unei operațiuni de retragere de numerar; încărcarea sau descărcarea unui instrument de monedă electronică ori de transfer de fonduri *nu sunt încriminate* de legislația penală. Mai mult, infracțiunile informatice și cele din domeniul telecomunicațiilor, prevăzute în Capitolul XI din Cod penal al RM, sunt infracțiuni materiale, și acestea pot fi calificate drept infracțiuni doar în cazul creării unui prejudiciu în proporții mari (*de peste 198000 lei*), cu excepția art. 260 „Producerea, importul, comercializarea sau punerea ilegală la dispoziție a mijloacelor tehnice sau produselor program”, art. 260⁵ „Falsul informatic” și art. 261 „Încălcarea regulilor de securitate a sistemului informatic”.

Politici insuficiente de securitate cibernetică. La nivel național nu există un Centru de reacție la incidentele de securitate cibernetică care să fie responsabil de prevenirea și reacția la incidentele din domeniul securității cibernetice; utilizarea în masă a produselor program nelicențiate; comercializarea cartelor de telefonie mobilă PrePay fără a identifica cumpărătorul acestora; existența multiplelor puncte de acces wireless deschise la rețeaua globală Internet (cu acces nesecurizat, fără identificarea utilizatorului); lipsa unui control comprehensiv din partea instituțiilor financiare privind securitatea tranzacțiilor cu utilizarea cardurilor bancare, etc.

Capacitatea instituțională redusă de a preveni și combate criminalitatea informatică. Lipsa posibilității de monitorizare a spațiului digital/virtual; insuficiența licențelor pentru produsele software, care ar permite investigarea unor infracțiuni; coordonarea deficitară inter-instituțională, inclusiv inter-departamentală a fluxului informațional; lipsa punctelor de colectarea/extragere a datelor informatice din dispozitive electronice de către echipele de investigație la nivel regional etc. sunt probleme, care necesită a fi rezolvate în procesul de implementare a Programului.

Lipsa de intervenție a statului în acest domeniu, anual va genera pierderi financiare semnificative întreprinderilor, cetățenilor și sectorului public prin plăți pentru „ransomware” (*din engleză ransom- răscumpărare și software - sistem de programe pentru computer*), costuri de recuperare a incidentelor și costuri pentru măsuri sporite de securitate cibernetică.

Problemele identificate, lăsate fără atenție, împiedică prevenirea infracțiunilor informatice și celor comise cu utilizarea tehnologiilor informaționale, ca urmare sunt afectate:

- **entitățile** economice, care sunt supuse atacurilor prin intermediul tehnologiilor informaționale, prin accesarea site-urilor phishing, astfel documentele comerciale

(contabile, cu secret comercial), bazele de date sunt criptate sau sustrase, iar pentru întoarcerea acestor se estorcează mijloace financiare;

- **utilizatorii** de sisteme informatice, care accesează conținutul infracțional, astfel datele cu caracter personal a acestora nu va fi în siguranță, vor fi manipulări și șantaj cu aceste date;

- **va exista mereu o frică** că probabil copilul nostru va accesa în spațiu online materiale cu conținut obscen menit să-i afecteze integritatea psihologică;

- **statul** care nu asigură protecția adecvată în mediul online;

- **atacurile** asupra infrastructurilor critice (*ca de exemplu spitalele*) au un impact semnificativ și pot avea consecințe grave, inclusiv pierderi de vieți omenești;

- **dezvoltarea** fenomenului de criminalitate informațională din lipsa incriminării suficiente a infracțiunilor informaționale ;

- **nivel** scăzut de atragerea afacerilor digitale și a investițiilor străine în Moldova, din lipsa asigurării protecției adecvate în mediul online;

- **fenomenul** de criminalitate tradițional migrează în spațiul online, permițând, spre exemplu, comercializarea drogurilor pe pagini web create în acest sens.

Cele expuse constituie o necesitate categorică și necondiționată, care impune rezolvarea problemelor identificate prin acțiunile de implementare a Programului de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022 – 2025.

2.2.2. Consumul și traficul ilicit de droguri

Consumul și traficul ilicit de droguri rămâne o problemă pentru societate, iar răspunsul autorităților la acest fenomen necesită o abordare echilibrată și integrată, bazat pe analiză, în funcție de impactul major pe care-l are asupra sănătății, siguranței și bunăstării cetățenilor Republicii Moldova.

În pofida eforturilor punitive de interzicere a consumului de droguri, piața moldovenească a drogurilor, ca și cea europeană, se caracterizează prin disponibilitatea unei game variate de droguri, de puritate, sau potență, din ce în ce mai mare.

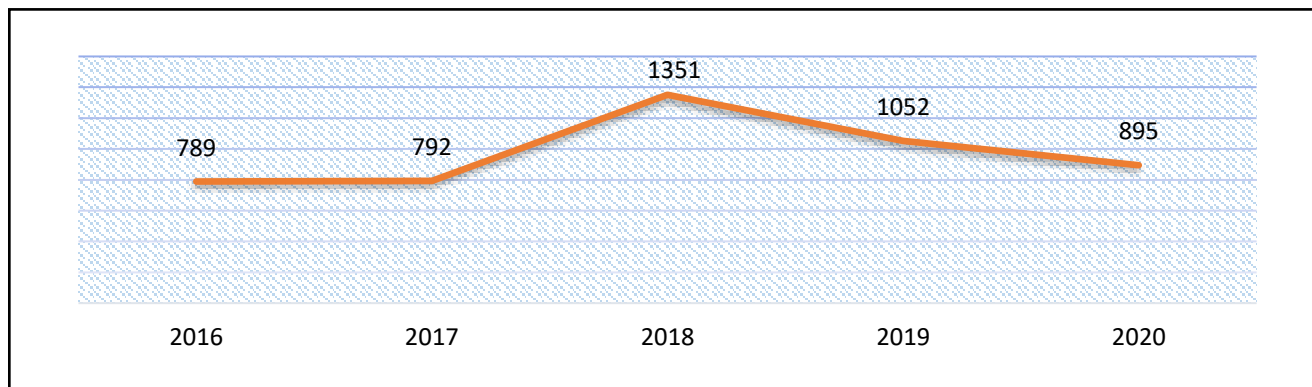
Analiza caracteristicilor cazurilor noi înregistrate de consum de droguri ar putea doar într-o măsură oarecare să reflecte tendințele de consum de droguri în țară. La finele anului 2020, în baza de date a Dispensarului Republican de Necrologie numărul cumulativ a consumatorilor de droguri înregistrați oficial era de 11586 cazuri și 537 cazuri noi.

Anii	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Numărul cazurilor noi în evidență medicală	923	603	890	668	569	537
La 100 mii locuitori	26,0	17,0	25,0	18,8	21,5	20,6 ⁴
Numărul cazurilor în evidență medicală	11045	11259	11661	11805	11924	11586*
La 100 mii locuitori	296,5	317,0	328,7	332,2	451,5	446,1 ⁵

*Numărul total a cazurilor în evidența medicală este în descreștere în anul 2020 ca rezultat a actualizării informației despre starea persoanelor aflate în evidența medicală

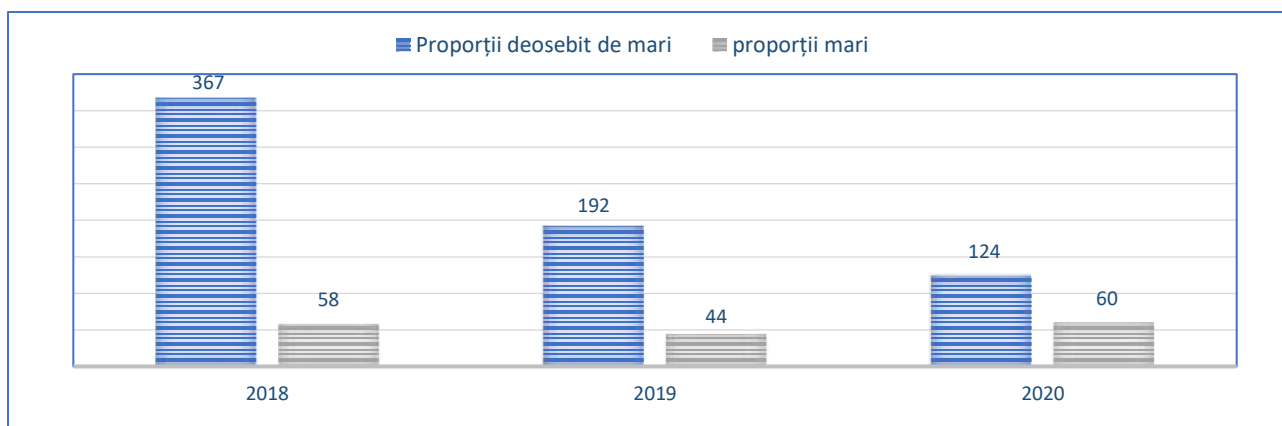
Tabelul nr. 1: Numărul cazurilor noi înregistrate de consum de droguri în Republica Moldova, conform bazei de date a DNR

Pe parcursul anului 2020, au fost înregistrate 895 infracțiuni legate de traficul de droguri (Figura nr. 3) atestându-se o descreștere a numărului total de crime legate de droguri, comparativ cu anul 2019 .

Figura nr. 3: Numărul de infracțiuni legate de traficul de droguri 2016-2020

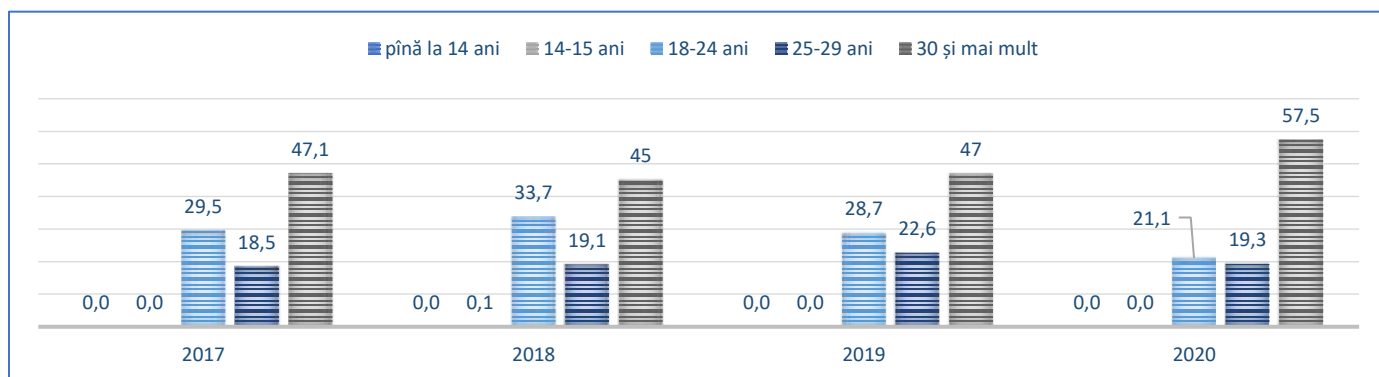
Un obiectiv prioritar pentru organele competente în domeniu îl constituie - relevarea filierelor de contrabandă și punere în circulație a drogurilor ilicite. Capturile de droguri sunt calificate de experți, mai puțin ca un indicator al ofertei de droguri, dar mai degrabă ca un indicator direct al activităților de aplicare a legii în domeniul drogurilor, cu reflectarea în același timp a vulnerabilităților traficantilor.

Figura nr. 4: Număr dosare capturi de droguri, 2018-2020, conform bazei de date a MAI

De asemenea, la capitolul depistării cantităților mari de droguri art. 217 alin. (4) lit. b) (*proporții deosebit de mari*), pe parcursul anului 2020 s-au înregistrat 124 de cazuri, iar la art. 217¹ alin. (3) lit. f) (*proporții mari*), s-au înregistrat 60 cazuri (Figura nr. 4).

La compartimentul distribuția pe vârste a persoanelor implicate în infracțiunile legate de traficul de droguri, grupul persoanelor în vârstă de 30 de ani și mai mult , are cea mai mare pondere de-a lungul timpului în infracțiunile legate de traficul de droguri. Infracțiunile legate de droguri sunt comise de către persoane cu vârsta cuprinsă între 18 – 24 ani și a celor de peste 30 ani, în cea mai mare parte de gen masculin (Figura nr.5).

Figura nr. 5: Distribuția după grupuri de vârstă %, persoane documentate pentru trafic de droguri 2017-2020, conform bazei de date a MAI

Traficul și consumul ilicit de droguri devin tot mai complexe, din mai multe considerente, inclusiv, din cauza războiului din Ucraina (*țara de origine a drogurilor sintetice pentru piața RM*). Deschiderea frontierelor, mutațiile de ordin politic și economic, apariția unor consumatori care sunt solvabili financiar și își pot permite acest mod de viață, creșterea cererii și ofertei pentru majoritatea substanțelor aflate sub control internațional, schimbările aduse de globalizare și de rapiditatea mijloacelor de comunicații etc. – iată factorii principali, care favorizează acest gen de infracțiuni.

Totodată, infractorii implicați în traficul ilicit de droguri, abordează din ce în ce mai profesionist, și se adaptează cu flexibilitate rapidă, la noile condiții economice și tehnologice. Astfel, în ultimul timp, se observă o intensitate sporită a comercializării drogurilor prin intermediul instrumentelor de comunicații electronice, cu utilizarea diverselor instrumente financiare, carduri bancare etc. Utilizarea platformelor de comunicare socială și aplicațiile de comunicare criptată, a internetului în general și a darknet-ului joacă un rol decisiv în creșterea ofertei de droguri și accesibilitatea acestora. Organizarea procesului de trafic ilicit a drogurilor a devenit mult mai sofisticat, implică mai multe persoane, care au calități de curieri, depozitari de droguri, membri ai grupărilor criminale.

Pentru combaterea mai eficientă a acestui flagel, este necesară înlăturarea mai multor impedimente, în special de ordin normativ și funcțional. Unul din ele este lipsa cadrului normativ, care ar permite într-o manieră simplificată, completarea tabelor și listelor substanțelor stupefiante, psihotrope și precursorilor acestora, supuse controlului. De menționat, că *ultimele modificări au fost operate în anul 2017*, iar substanțele noi cu proprietăți psihoactive depistate, care trebuie incluse în această listă, cresc vertiginos. Spre exemplu, doar pe parcursul anului 2021, de către Direcția investigații infracțiuni legate de droguri din cadrul Inspectoratului Național de investigații al IGP, au fost identificate peste 600 substanțe, care necesită a fi introduse sub controlul statutului.

O altă problemă ține de percepția cvasi-generală, precum că statul, ar trebui să-și asume mai activ rolul promotor în combaterea consumului de droguri, fără a oferi o abordare comprehensivă funcției de prevenire, tratament și reducere a riscurilor, ceea ce

este absolut greșit. Fenomenul consumului de droguri necesită abordare interdisciplinară și echilibrată, bazată pe colaborarea mai multor servicii specializate, care să ofere suport consumatorilor de droguri. Un consumator de droguri nu trebuie privit în primul rând ca un infractor, față de care să fie aplicate măsuri coercitive, ci din perspectiva unei persoane aflate în dificultate, care are nevoie de o gamă variată de servicii: medicale, sociale, juridice, psiho-emoționale. Rolul poliției este unul important în procesul redirecționării acestor persoane către serviciile specializate, însă mecanismul de trimitere către aceste servicii a persoanelor cu asemenea necesități, este unul lacunar și trebuie fortificat.

Înțelegerea acestor probleme se datorează inclusiv Strategiei naționale antidrog pentru anii 2020-2027, care a orientat intervenția statului în trei domenii strategice generale ale politicii moderne în domeniul drogurilor: reducerea cererii de droguri, reducerea riscurilor condiționate de consumul de droguri și reducerea ofertei de droguri.

În acest fel, este necesară continuarea promovării politicii naționale antidrog:

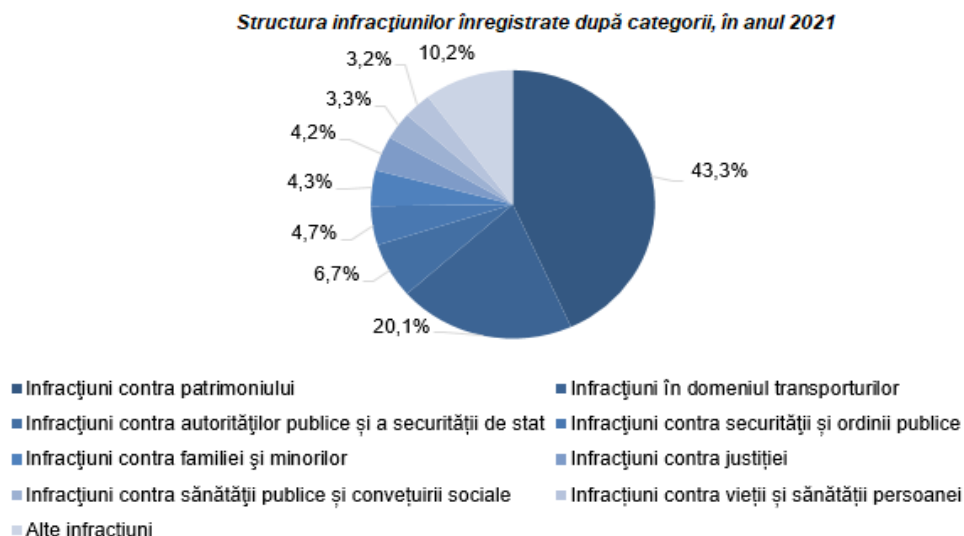
- orientate spre suportul și reeducarea consumatorilor de droguri;
- stoparea tendinței de creștere și diminuarea consumului de droguri ilegal, precum și la îmbunătățirea calității vieții pentru consumatorii de orice tip de droguri;
- includerea sub controlul statului a tuturor tipurilor de droguri noi depistate;
- întărirea capacităților instituționale în lupta împotriva traficului ilicit de droguri;
- îndeplinirea angajamentelor asumate față de partenerii internaționali, în lupta împotriva traficului și consumului ilicit de droguri.

Lipsa de intervenție a statului în acest domeniu, constituie o amenințare la adresa securității și sănătății publice, la nivel național. În acest sens, sursele de realizare a drogurilor se vor multiplica și diversifica, iar acțiunile din partea statului vor fi mai restrânse și insuficiente.

Subsecvent, experiența documentelor de politici publice anterioare, a reliefat lipsa de acoperire financiară pentru realizarea acțiunilor și obiectivelor stabilite, respectiv lipsa asigurării sustenabilității, având un efect negativ în combaterea traficului și consumului ilicit de droguri.

2.2.3. Infrafracțiunile ce atentează la viața, sănătatea și proprietatea persoanei

Infrafracțiunile ce atentează la viața, sănătatea și proprietatea persoanei, rămân în topul infrafracțiunilor, comise an de an. Ultimele statistici arată că, divizarea infrafracțiunilor după categorii, a scos în evidență preponderența infrafracțiunilor asupra patrimoniului, urmată la mare distanță de cele din domeniul transportului (Figura nr. 6).

Figura nr.6: Structura infracțiunilor înregistrate după categorii, în anul 2021²

Astfel, cu o cotă de 43,3%, infracțiunile patrimoniale ocupă primul loc în clasament, cea mai mare pondere revenind furturilor, care constituie 7 642 cazuri, sau 66,1% din numărul total de infracțiuni patrimoniale.

Problemele legate de infracțiunile de furt și prevenirea acestora atât în toate țările lumii, cât și în Republica Moldova, atrag nu numai specialiștii în criminologie, ci și reprezentanți ai altor științe, cetățenii, jurnaliștii și politicienii, deoarece situația criminologică afectează situația socio-economică și moral-psihologică a statului.

Din categoria infracțiunilor „**contra vieții și sănătății persoanei**”, ponderea cea mai mare de săvârșire o reprezintă infracțiunile ce țin de *vătămarea integrității corporale* – 78%:

Contra vieții și sănătății persoanei	2016	2017	2018	2019	2020	2021	TOTAL	% din totalul de infr. contra vieții și sănătății înregistrate
Omoruri	168	142	159	167	162	134	932	14%
Vătămări intenționate	1176	973	937	821	668	659	5234	78%

Datele statistice privind vătămarea intenționată a integrității corporale sau a sănătății sunt îngrijorătoare, în anul 2021 fiind înregistrate 659 vătămări intenționate a integrității corporale sau a sănătății (10,2%).

Urmare identificării persoanelor suspectate de comiterea acestor infracțiuni se constată, că în marea majoritate acestea au vârsta peste 30 de ani, urmași de tineri, cu vârste cuprinse între 18-24 de ani, persoanele din ambele categorii, fiind neangajate în câmpul muncii.

² <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=7312>

Pe parcursul anului 2021 în Republica Moldova au fost înregistrate 134 infracțiuni de omor, fiind înregistrată descreștere comparativ cu anii precedenți(2020 -162 infracțiuni, și respectiv în 2019-167 de infracțiuni).

Analizând evoluția cazurilor de omor, pentru perioada anilor 2010 – 2020, se constată că în anul 2010 s-au înregistrat cele mai multe cazuri de omor, iar cele mai puține – în anul 2017. Din anul 2014 până în anul 2020 numărul acestora se menține aproximativ la aceleași valori, deviind în creștere în anii 2016 și 2019.

În baza art. 145 Cod penal (Omorul intenționat), în perioada anilor 2016- 2021, au fost înregistrate 932 de cauze penale. Din numărul total (599) de persoane suspecte identificate, 91% (545) sunt bărbați și 9% (54) sunt femei, predominând persoanele cu vârsta mai mare de 30 ani (Figura nr. 7).

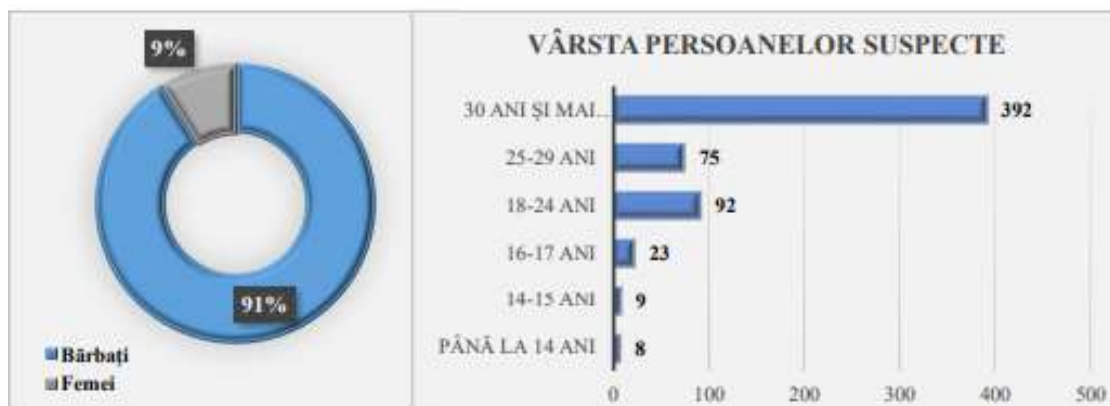
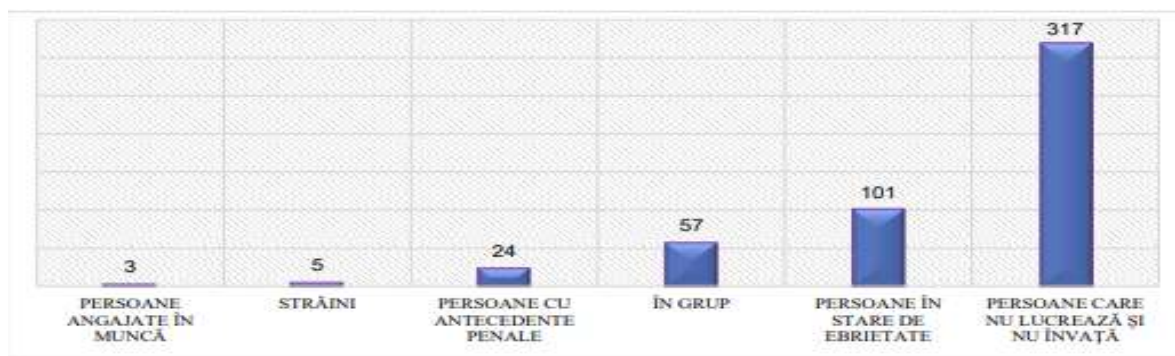

Figura nr. 7: Cauze penale de omor intenționat pe sex și vârste, conform bazei de date a MAI

Conform datelor deținute de către MAI, 16,8% dintre suspecti se aflau în stare de ebrietate în timpul comiterii infracțiunii (Figura nr. 8).

Din numărul total de omoruri comise în perioada analizată, 22,28% infracțiuni au fost comise în locurile publice, 6,63% cu aplicarea armei de foc, iar 0,76% - cu aplicarea substanțelor explozive.

Politica de neamestec la acest capitol va spori creșterea atât a numărului de furturi, cât și a infracțiunilor „contra vieții și sănătății persoanei”, dar cel mai important - teama populației și crearea amenințării insurmontabile în societate. Aceste infracțiuni afectează în mod direct sferele vitale ale activităților oamenilor și destabilizează astfel situația din țară, fiind suportate pierderi considerabile asociate cu activitățile angajaților

poliției pentru a documenta și descoperi infracțiunile, de asemenea, procedurile judiciare și întreținerea persoanei condamnate.

Urmare a analizei detaliate asupra modurilor de operare în cazul infracțiunilor de omor intenționat, vătămări corporale grave și violența sexuală, a fost constatat faptul că în 78% din cazuri, respectivele

infracțiuni au fost comise urmare a consumului de alcool. Cele mai multe cauze penale intentate se referă la cazurile de viol și raportul sexual cu o persoană care nu a împlinit vârsta de 16 ani, acestea constituie 68,4% din

ANUL comiterii	Nr. c.p.
2005	1
2006	1
2010	1
2012	2
2015	3
2016	5
2017	3
2018	6
2019	11
2020	74
2021	413
Total	520

Majoritatea cauzelor penale intentate în 2021 se referă la faptele săvârșite în anul curent (79,4%). După luna comiterii, cu un număr mai mare de infracțiuni, se evidențiază: ianuarie, august și iulie.

numărul total de cauze penale privind viața sexuală, urmează acțiunile violente cu caracter sexual (17,1%), iar 6 cauze penale au fost pornite concomitent în baza a 2 articole prevăzute de Codul penal.

Majoritatea agresorilor sunt bărbați, celibatari, din categoria de vârstă 18-35 de ani, din mediul rural, neîncadrați în procesul de studii sau în câmpul muncii. Fiecare al 4-lea agresor este anterior judecat, iar fiecare al 3-lea săvârșește infracțiunea fiind în stare de ebrietate alcoolică. Motiv din care o atenție deosebită în cadrul Planului de acțiuni este acordată problemei de reglementare a consumului de alcool pe teritoriul național.

Concomitent, un alt aspect important este faptul că infracțiunile comise din acest domeniu, cauzează în primul rând, suferință, durere, daune materiale și morale victimelor.

2.2.4. Criminalitatea organizată

Grupurile criminale organizate și organizațiile criminale prezintă o componentă transnațională importantă, deoarece 60% din grupurile infracționale active își desfășoară activitatea în statele - membre ale UE. Grupurile criminale organizate (în continuare – GCO), funcționează tot mai frecvent ca rețele dinamice, preocupate să își anonimizeze activitatea sau să creeze aparența de legalitate a acțiunilor, exploatând vulnerabilitățile sistemului social, economic și juridic.

În perioada anilor 2016-2020 pe teritoriul Republicii Moldova, conform datelor deținute au fost documentate/anihilate - 95 de grupări criminale, cu 594 de membri. (Figura nr. 9)

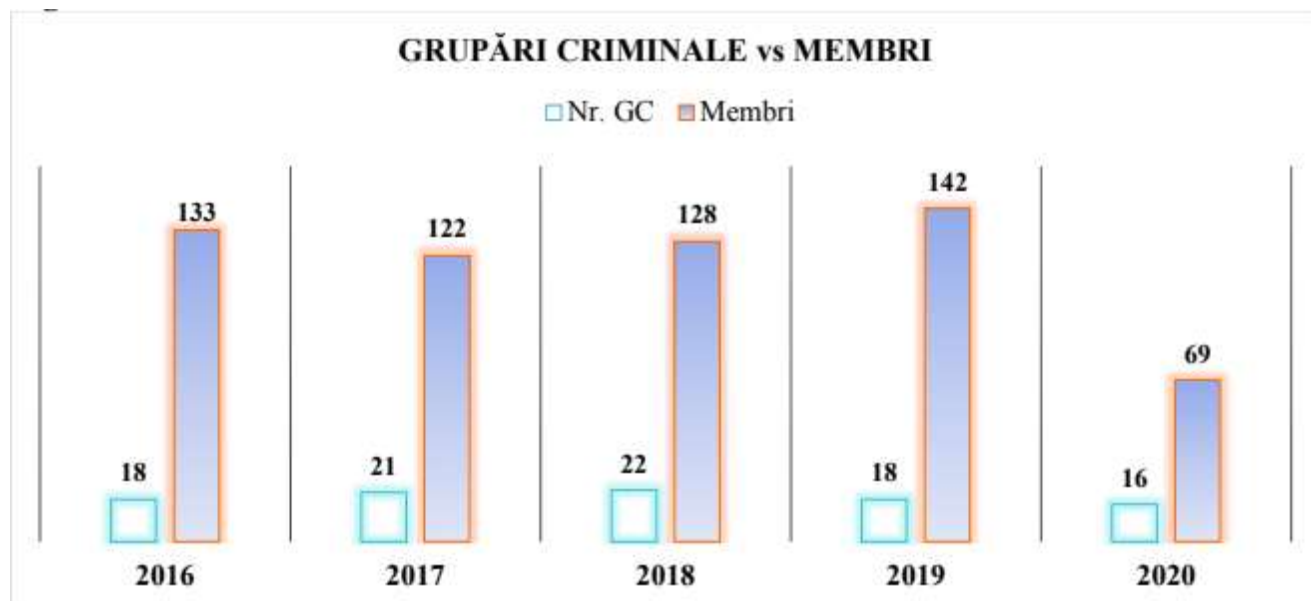

Figura nr. 9: Numărul GC și membrilor

Intensificarea măsurilor și intervențiilor împotriva criminalității organizate, reprezintă o prioritate atât pentru instituțiile de aplicare a legii, administrația publică locală și centrală, cât și pentru opinia publică.

Manifestările principale ale criminalității organizate au inclus: trafic ilicit de droguri, furturi, escrocherii, tâlhării, trafic de ființe umane, contrabandă, evaziune, spălare de bani, șantajul, exploatarea forței de muncă, ba chiar și acțiuni aparent legale, dar cu urmări delictuale.

Diversificarea activităților ilegale și a metodelor aplicate de interlopi continuă, se extind în afara frontierelor Republicii Moldova, de aceea necesită o abordare sporită din partea autorităților și identificarea celor mai performante instrumente de contracarare a fenomenului.

Criminalitatea organizată a demonstrat un grad înalt de infiltrare în structurile sociale, politice, economice, financiare, antreprenoriale și administrative, precum și capacitatea de spăla în economia legală veniturile provenite din infracțiuni.

Luând în considerație structura grupărilor criminale documentate, se atestă că mai bine de jumătate din ele, cca 56%, sunt formate dintr-o rețea liberă și fluidă, care deseori se bazează pe indivizi cu anumite abilități ce se constituie în jurul unei serii continue de activități criminale. 33% din GC sunt reprezentate de o rețea relativ bine organizată, dar nestructurată și înconjurată de o rețea de indivizi implicați în activități infracționale, iar cca 11% sunt GC bine organizate, structurate ierarhic, cu sisteme interne de control și disciplină. *Figura nr. 9*

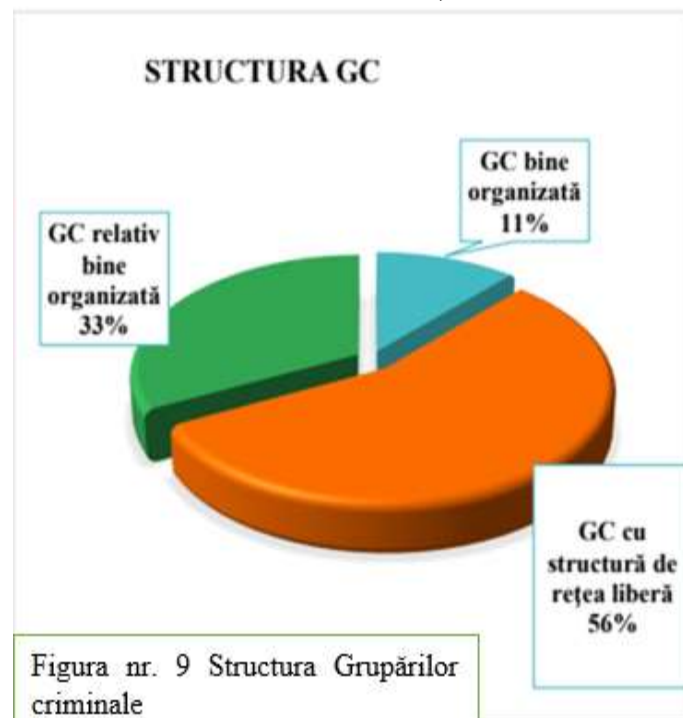

Figura nr. 9 Structura Grupărilor criminale

Evoluția și amenințările acestui fenomen sunt cunoscute însă fenomenul este alimentat și de o serie de alți factori, cum ar fi: apariția unor noi

metode de operare prin utilizarea canalelor sofisticate de comunicare; calificarea insuficientă a colaboratorilor care activează în instituțiile de resort responsabile de combaterea crimei organizate; lipsa unui cadru funcțional de protejare și recuperare a victimelor grupărilor criminale; cooperarea internațională insuficientă privind prevenirea și combaterea criminalității organizate etc.

Politica de neingerință la acest compartiment va avea impact negativ nu doar asupra proceselor economice, dar și a celor sociale, moral-psihologice, social-culturale din societate. Criminalitatea organizată actualmente deține capacități financiară și economică, care nu este controlată nici de stat și nici de societate, iar lipsa intervenției cu politici publice va favoriza obținerea de super profituri de către lumea interlopă, prin depozitarea statului și a societății de bunuri.

2.2.5. Traficul de ființe umane

Traficul de ființe umane este o infracțiune care încalcă drepturile fundamentale ale oamenilor. Acesta implică exploatarea criminală a persoanelor vulnerabile, în scopul exclusiv de a obține câștiguri pecuniare.

Republica Moldova rămâne în mare parte o țară - sursă pentru femeile, copiii și bărbații supuși traficului de persoane (TFU).

Conform statisticilor oficiale, numărul de victime ale traficului de persoane identificate, începând cu anul 2015 au fost în permanentă creștere, de la 309 în anul 2015, 232 în 2016, 249 în 2017, 365 în 2018 și 341 în anul 2019, când s-a constatat o mică diminuare, comparativ cu anul 2018.

În perioada anilor 2015-2019, 47% dintre victimele supuse traficului, au fost femei (față de 68% în perioada anilor 2011-2015).

Copiii (241 fete și 78 băieți) în această perioadă au reprezentat 21% din victimele identificate (13% - în perioada anilor 2011-2015).

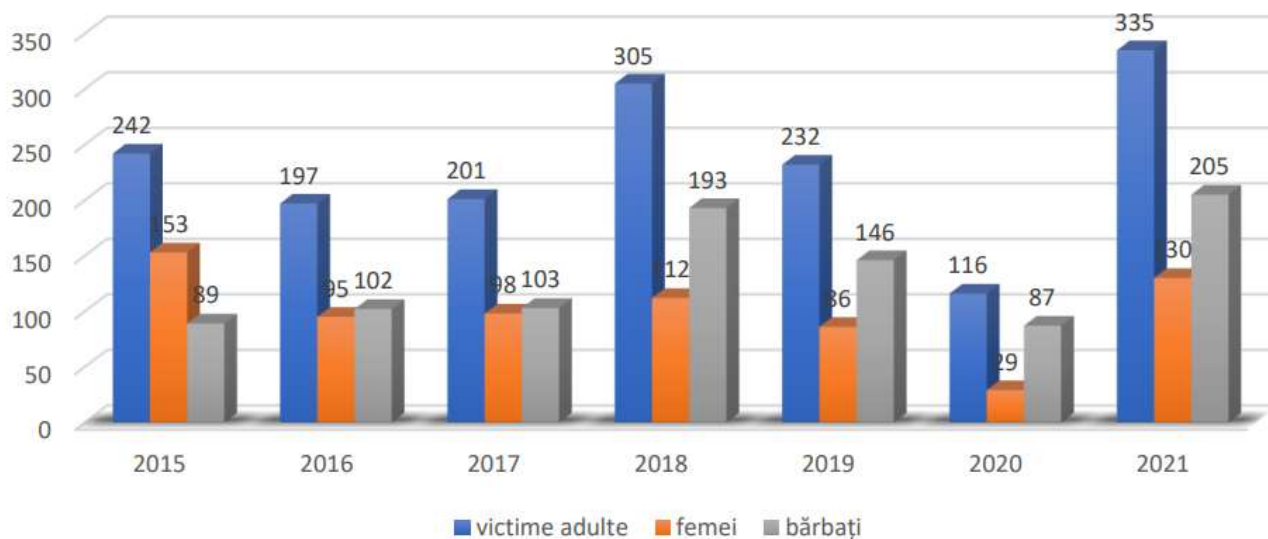

Figura nr. 10: Numărul de victime ale TFU³

După forma de exploatare a victimelor adulte în anul 2021 a fost înregistrată următoarea situație: 264 victime (180 bărbați și 84 femei) au fost supuse exploatării prin muncă (comparativ cu 88 victime identificate în anul 2020), 24 victime (toate femei) au fost supuse exploatării sexuale (comparativ cu 24 victime identificate în anul 2020), 3 victime (2 bărbați și o femeie) au fost supuse exploatării prin cerșit (analogic anului 2020), identificate 43 victime (21 femei și 22 bărbați) exploatare în scopul însușirii îndemnizațiilor sau prestațiilor sociale (în aceeași perioadă a anului 2020 nu au fost identificate victime de asemenea categorie), identificată 1 victimă (bărbat) a traficului de organe, țesuturi și celule (analogic anului 2020).

Sub aspectul țărilor de destinație, țările Uniunii Europene rămân a fi o destinație constantă cu trend descendent, fiind identificate 299 de victime ale traficului de ființe umane (188 bărbați și 111 femei).

Totodată au fost înregistrate cazuri de trafic de ființe umane pe teritoriul Republicii Moldova. În anul 2021 au fost identificate 18 victime adulte și 22 victime minori.

Cele mai specifice probleme identificate de autorități în exercițiul prevenirii și combaterii TFU sunt în principal: capacitatea redusă de identificare a formelor de recrutare/exploatare online; lipsa serviciilor și asistenței specializate destinate victimelor pe termen lung; nivelul slab de cooperare dintre diferiți actori implicați în prevenirea și combaterea TFU; sistem național de referire a victimelor către servicii specializate slab dezvoltat etc.

³ https://lastrada.md/pic/uploaded/Tendinte%20TFU%20rom_TFU.pdf

2.2.6. Traficul ilicit de arme și muniții

Republica Moldova depune eforturi pentru prevenirea, controlul și eradicarea proliferării armelor ilicite în conformitate cu inițiativele și standardele regionale și internaționale, precum și reglementările privind armele, munițiile și explozibilele/substanțele explozive.

Staționarea trupelor militare și armamentul din depozitele militare, amplasate în regiunea transnistreană, necontrolată de autoritățile constituționale ale RM (depozitele din localitatea Cobasna), generează un risc sporit de insecuritate.

O amenințare pentru securitatea statului o constituie și războiul din Ucraina. În zona de conflict circulă armament necontrolat, care poate fi comercializat pe piața neagră și respectiv, poate ajunge pe teritoriul Republicii Moldova și utilizat de către grupările criminale sau organizațiile teroriste.

Armele de foc, armele de calibru mic și armamentul ușor ilicite contribuie în continuare la instabilitate și violență în Uniunea Europeană, în vecinătatea imediată a acesteia, precum și în restul lumii. Armele de calibru mic ilicite alimentează terorismul și conflictele la nivel global, ridicând piedici în calea eforturilor UE de asigurare a dezvoltării durabile și de gestionare a crizelor, a eforturile sale umanitare și de stabilizare a situației în unele zone din vecinătate.

În interiorul țării, armele de foc ilicite au un impact clar asupra securității interne, întreținând criminalitatea organizată.

Traficul ilicit de arme și muniții dincolo de amenințările invocate, a fost și continuă să fie o problemă, ce necesită a fi abordată, astfel încât consecințele acesteia să poată fi cel puțin predictibile și pasibile de intervenții.

Armele de foc ilicite facilitează traficul de droguri și de ființe umane prin intimidare și coerciție, alimentează conflictele dintre grupurile criminale vizând controlarea teritoriului și acordă putere teroriștilor. Atacurile teroriste din Europa au ilustrat legătura dintre criminalitatea organizată și terorism, în special în ceea ce privește traficul de arme de foc, și reprezintă un indicator clar al unei amenințări multidimensionale care implică diferite zone ale criminalității. Evaluarea amenințării reprezentate de formele grave de criminalitate și criminalitatea organizată (SOCTA) realizată de Europol a semnalat că atacurile teroriste recente, atât din interiorul UE, cât și din restul lumii, comise de teroriștii jihadiști cu arme de foc obținute prin trafic au demonstrat consecințele letale ale acestui comerț ilicit.

Problema este amplificată și de lipsa personalului specializat în evidența și păstrarea armelor; controlul insuficient asupra armurierilor licențiați; aplicarea unor sancțiuni blânde pentru încălcarea termenului de vizare a permisului de arme.

Reieșind din problemele identificate, traficul ilicit de arme și muniții necesită un răspuns prompt din partea autorităților prin armonizarea cadrului juridic, modernizarea structurii administrative și facilitarea consolidării capacităților; eficientizarea

activităților de asigurare a respectării legii, prin facilitarea cooperării operaționale, a schimbului de informații și a cooperării în domeniul analizei balistice.

III. OBIECTIVE GENERALE

Prevenirea și combaterea criminalității este un obiectiv în sine ambițios, acest Program venind să intervină punctual, drept răspuns la cele mai stringente probleme regulatorii, operaționale și funcționale, în așa mod, încât acestea să fie realizabile într-un termen mediu (3 ani). Obiectivele Programului au fost identificate în baza unui exercițiu detaliat, urmare analizei SWOT, pe domenii specifice, la baza căruia a stat arborele problemelor și soluțiile privind rezolvarea acestora. Într-un final, au fost identificate domeniile de intervenție, în jurul cărora s-au trasat 6 obiective generale, acestea fiind:

1. Crearea și facilitarea accesului la instrumente și mecanisme adecvate în combaterea și prevenirea criminalității informatice.

Obiectivul în cauză are drept scop perfecționarea cadrului normativ cât și fortificarea capacităților instituționale pe domeniul prevenirii și combaterii fenomenului infracțional. În mod cert fenomenul criminalității informatice necesită o abordare intra-sectorială reieșind din complexitatea proceselor și efectelor ce le produce.

2. Mecanism național eficientizat de prevenire, combatere a producerii și comercializării drogurilor, etnobotanicelor sau analogilor acestora, precum și a precursorilor.

Implementarea unui mecanism național de prevenire și combatere a fenomenelor asociate drogurilor este unica soluție în lupta cu producerea și comercializarea drogurilor pe teritoriul național. Republica Moldova reprezintă un spațiu de tranzit pe rutele consacrate de trafic cu droguri de mare risc destinate pieței de consum internaționale, totodată, în contextul conflictului militar din Ucraina, fiind și o zonă de tranzit pentru droguri sintetice. Grupurile criminale care acționează pe teritoriul țării sunt implicate preponderent în intermedierea operațiunilor de trafic de droguri, susținând operaționalizarea și gestionarea rutelor de transport în beneficiul unor rețele mai ample active la nivel internațional. Pentru combaterea eficientă a acestui flagel, este necesară înlăturarea mai multor impedimente, în special de ordin normativ și funcțional.

3. Revizuirea mecanismului cu privire la accesul la arme din perspectiva restricționării și stabilirea unor proceduri riguroase de monitorizare, marcare și control asupra armelor din circuitul civil.

Traficul ilicit de arme și muniții necesită un răspuns prompt din partea autorităților prin armonizarea cadrului juridic, modernizarea structurii administrative și facilitarea consolidării capacităților; eficientizarea activităților de asigurare a respectării legii, prin facilitarea cooperării operaționale, a schimbului de informații și a cooperării în domeniul analizei balistice.

4. Sporirea capacităților de identificare și neutralizare a grupurilor și organizațiilor criminale cu grad sporit de risc.

Despre evoluția și amenințările acestui fenomen este o informație cunoscută, însă acestea sunt alimentate și de o serie de alți factori, cum ar fi: apariția unor noi metode de operare prin utilizarea canalelor sofisticate de comunicare; calificarea insuficientă a colaboratorilor care activează în instituțiile de resort responsabile de combaterea crimei organizate; lipsa unui cadru funcțional de protejare și recuperare a victimelor grupărilor criminale; cooperarea internațională insuficientă privind prevenirea și combaterea criminalității organizate etc.

5. Reducerea vulnerabilităților naționale în domeniul prevenirii și combaterii traficului de ființe umane și traficului de copii.

Cele mai specifice probleme identificate de autorități în exercițiul prevenirii și combaterii TFU sunt în principal: capacitatea redusă de identificare a formelor de recrutare/exploatare online; lipsa serviciilor și asistenței specializate destinate victimelor pe termen lung; nivelul slab de cooperare dintre diferiți actori implicați în prevenirea și combaterea TFU; sistem național de referire a victimelor către servicii specializate slab dezvoltat.

6. Îmbunătățirea capacităților de prevenire și combatere a infracțiunilor ce atentează la viața și proprietatea persoanei.

Infracțiunile care atentează la viața, sănătatea și proprietatea persoanei rămân în topul infracțiunilor comise an de an. Iar, ultimele statistici arată că divizarea infracțiunilor după categorii, a scos în evidență preponderența infracțiunilor asupra patrimoniului, urmată la mare distanță de faptele ilegale comise în domeniul transportului. Astfel, cu o cotă de 43.3% infracțiunile patrimoniale, ocupă primul loc în clasament. Din numărul total al infracțiunilor patrimoniale, cele mai multe reprezintă subcategoria de furturi, care constituie 7 642 cazuri sau 66,1% din numărul total de infracțiuni patrimoniale.

IV. OBIECTIVE SPECIFICE

Fiecare obiectiv general este detaliat în câteva obiective specifice, care vine să ofere o direcție mai clară cum vor fi atinse rezultatele scontate. La rândul său, obiectivul specific cuprinde acțiuni concrete, care urmează a fi realizate în termene concrete, astfel încât la sfârșitul perioadei de implementare a Programului rezultatele obiectivului specific, cât și a celui general, să poată fi cuantificat.

Obiectivul general	Obiectivul specific	Indicatori de rezultat al politicii publice	Valoarea de referință anul 2022	Ținta ce urmează a fi atinsă în anul 2025
1. Crearea și facilitarea accesului la instrumente și mecanisme	Dezvoltarea capacităților instituționale în domeniul criminalității cibernetice în scopul asigurării unei reacții de răspuns eficiente a	<i>Creșterea capacității de reacție prin diminuarea perioadei medii de examinare a infracțiunilor cibernetice și/sau a infracțiunilor în care</i>	180 zile	45 zile

adecvate în combaterea și prevenirea criminalității informatice.	instituțiilor responsabile către anul 2024.	<i>sunt utilizate instrumente a tehnologiilor informaționale până la 45 zile.</i>		
	Eficientizarea mecanismului privind colectarea datelor cu referire la incidentele de securitate cibernetică către anul 2025.	<i>Capacitatea de identificare a unor noi grupări criminale majorată cu 30%.</i>	5% (2021)	35%
	Sporirea gradului de sensibilizare a cetățenilor (inclusiv a copiilor) și informare privind pericolele din spațiul cibernetic/online.	<i>Diminuarea numărului de infracțiuni comise în mediul online (art.175, art.186, art.190, art. 208¹ CP) anual, cu 10%, începând cu 2023</i>	1073 (2021)	751
	Instituirea instrumentelor regulatorii pentru prevenirea și combaterea fenomenului crimei informatice cu utilizarea criptomonedelor către anul 2024.	<i>Sporirea relevării infracțiunilor de spălare de bani cu utilizarea criptomonedelor cu 10%</i>	10%	20%
	Eficientizarea procesului de combatere a infracțiunilor comise cu utilizare tehnologiilor informaționale și de comunicații electronice către anul 2025.	<i>Sporirea cu 10% anual a examinărilor infracțiunilor comise cu utilizarea tehnologiilor informaționale și/sau de comunicații electronice.</i>	35	49
	Diminuarea fenomenului de utilizare a serviciilor de telecomunicații anonime la săvârșirea infracțiunilor către 2025.	<i>Creșterea gradului de identificare a infractorilor "anonimi" cu 50%.</i>	0%	50%
2.Eficientizarea mecanismului național de prevenire, combatere a producerii și comercializării drogurilor, etnobotanicelor și analogilor acestora	Optimizarea către anul 2023 a procedurii de includere sub controlul statului a substanțelor psihotrope și analogilor acestora.	<i>Cel puțin 2 licențe de acces la sistemul de alertă timpurie al UE achiziționate și instalate.</i>	0	2
	Creșterea capacităților de investigare în mediu online a cazurilor de circulație ilegală a drogurilor, etnobotanicelor sau analogilor acestora, către anul 2025.	<i>Numărul cazurilor relevate și investigate prin utilizarea TIC de comercializare a drogurilor în mediul online, majorate cu 25%.</i>	34 cazuri 2021	43 cazuri
	Consolidarea activității de combatere a comerțului cu droguri în baza informațiilor privind locațiile acestora către anul 2024.	<i>Sporirea capacității de documentare a rețelelor infracționale cu 10%.</i>	4 cazuri	5 cazuri
	Implementarea conceptului de „justiție terapeutică”.	<i>Sporirea cu 38% a numărului de persoane referite la serviciile de asistență specializată</i>	35	48
3. Revizuirea mecanismului cu	Sporirea capacităților de evidență și asigurarea	<i>Majorarea cu 20% a numărului de arme cu</i>	80%	100%

privire la accesul la arme din perspectiva restricționării și stabilirea unor proceduri riguroase de monitorizare, marcare și control asupra armelor din circuitul civil.	controlului unic centralizat asupra circulației armelor către anul 2024.	<i>destinație civilă luate la evidență, în Sistemul informațional automatizat „Registrul de stat al armelor”.</i>		
	Asigurarea unei reacții de răspuns eficiente la tendințele infracționale în domeniul armelor și munițiilor.	<i>Majorarea, anuală, cu 10% a numărului de arme și muniții depistate.</i>	545 arme 15922 muniții (2021)	763 arme 22290 muniții
	Sporirea acțiunilor de mediatizare bazate pe principiul Problem Oriented Policy în vederea sensibilizării societății civile privind predarea benevolă a armelor din posesie ilegală.	<i>Creșterea cu 5% a numărului de arme și muniții predate benevol.</i>	147 arme 6850 muniții	155 arme 7192 muniții
4. Sporirea capacităților de identificare și neutralizare a grupurilor și organizațiilor criminale cu grad sporit de risc.	Consolidarea instrumentelor în domeniul prevenirii și combaterii criminalității organizate către anul 2024.	<i>Cel puțin 5 instrumente standard de asigurare a unui răspuns în materie de criminalitate organizată..</i>	0	5
	Asigurarea schimbului de date fără obstacole și accesul în timp util la informație către anul 2025.	<i>Creșterea gradului de utilizare a produselor analitice în procesul de documentare.</i>	10%	60%
	Diminuarea fenomenului criminalității organizate în penitenciare.	<i>Numărul cazurilor în diminuare cu 5%.</i>	50	45
5. Reducerea vulnerabilităților naționale privind traficul de ființe umane și copiii	Sporirea capacității de reacție la ultimele tendințe ale fenomenului traficului de ființe umane și copii bazată pe monitorizarea și analiza continuă a indicatorilor relevanți către anul 2024.	<i>Numărul victimelor traficului de ființe umane la 100 mii de populație în descreștere de la 7,0 în 2018 la 4,5 în 2025.</i>	7,0 victime a traficului de ființe umane la 100 mii de populație	4,5 victime a traficului de ființe umane la 100 mii de populație
	Crearea mecanismului de stocare a informației dezagregate privind traficul de ființe umane și de copii către anul 2024.	<i>Instrument juridic aprobat .</i>	0	1
6. Îmbunătățirea capacităților de prevenire și combatere a infracțiunilor ce atentează la viața și proprietatea persoanei.	Instituirea unui mecanism multidisciplinar în abordarea fenomenului infracționalității comise sub influența alcoolului către anul 2023.	<i>Mecanism comun de abordare a fenomenului agreat.</i>	0	1
	Dezvoltarea instrumentelor inteligente de raportare a infracțiunilor, căutare a infractorilor și a personalelor dispărute fără veste către anul 2025.	<i>Cel puțin 2 instrumente dezvoltate și implementate.</i>	0	2

V.IMPACT

Programul își propune în primul rând să aibă un impact asupra beneficiarilor săi finali, care sunt cetățenii Republicii Moldova, astfel încât efectele fenomenului criminalității să nu constituie o amenințare a vieții și bunăstării lor într-o societate modernă. Este evident că pentru atingerea unui astfel de impact, sunt necesare schimbări de ordin normativ, funcțional și operațional la diferite nivele ale administrației de stat. Or, o performanță sporită a activității autorităților de resort în prevenirea și combaterea criminalității este unul din instrumentele care poate garanta atingerea impactului așteptat.

Pe lângă beneficiarii finali ai Programului, care sunt cetățenii Republicii Moldova afectați de efectele fenomenului criminalității, unele obiective ale acestui document sunt adresate unor grupuri țintă specifice, care sunt mai vulnerabile în fața unor efecte ale fenomenului criminalității cum ar fi spre exemplu: *cetățenii cu o cultură informațională redusă - persoanele cu vârsta mai mare de 50 de ani și adolescenții.*

Acest grup de persoane nu întotdeauna au o înțelegere clară a riscurilor la care pot fi supuși în mediul online din lipsa culturii informatice, prin urmare devenind ușor victime ale infracțiunilor, oferind datele personale unor persoane neautorizate sau prin neaplicarea măsurilor minime de protecție a datelor în mediul online. Astfel, realizarea acțiunilor planificate pentru realizarea Obiectivului general nr. 1 din Program - crearea și facilitarea accesului la instrumentele și mecanismele adecvate în combaterea și prevenirea criminalității informatice, vor avea impact direct asupra grupurilor vulnerabile enunțate, instituțiile statului propunând-și să asigure o reacție de răspuns mai eficientă și coordonată, sensibilizând grupul vulnerabil prin informarea privind pericolele la care se pot expune accesând spațiul online și toate instrumentele sale aferente.

Acest program oferă o abordare nouă cu referire la *consumatorii de droguri*, care de cele mai dese ori sunt tratați drept infractori sau contravenienți, dar nu ca persoane vulnerabile, lipsite ajutorul necesar ca să se integreze în societate și să depășească viciile de care suferă. Astfel, Obiectivul general nr. 2 – mecanism național eficientizat de prevenire, combatere a producerii și comercializării drogurilor, etnobotanicelor, analogilor și precursorilor este dedicat în mod special acestui grup țintă

Deținuții din sistemul național penitenciar constituie o categorie mai îngustă de persoane vulnerabile, dar care de asemenea necesită o atenție sporită în condițiile, în care scopul final este de a le oferi șansa unei integrări ulterioare în societate și de a diminua rata recidivelor comise de către aceștia. În multe situații recidivele sunt comise chiar fiind în detenție, deținuții fiind implicați în comiterea infracțiunilor în cadrul unor grupuri criminale organizate. Prin urmare, Obiectivul nr. 4 – sporirea capacităților de identificare și neutralizare a grupurilor și organizațiilor criminale cu grad sporit de risc, abordează și acest grup țintă.

Potențialelor victime și victimelor traficului de ființe umane îi este dedicat Obiectivul general nr. 5 – reducerea vulnerabilităților naționale în domeniul prevenirii și combaterii traficului de ființe umane și traficului de copii. Acest grup țintă este unul extrem de variat având în vedere formele în care se poate realiza traficul de ființe umane. Astfel, în cazul exploatării sexuale profilul victimei este de regulă o persoană adultă de gen feminin, solitară, cu vârsta cuprinsă între 19-26 de ani, provenită de obicei dintr-o familie social-vulnerabilă sau incompletă, care nu are un loc de muncă, preponderent provine din mediul rural.

În cazul exploatării prin muncă, de cele mai dese ori victima are o vârstă cuprinsă între 36-55 ani, provenită din familie social – vulnerabilă, din mediul rural și nu are un loc de muncă.

În cazul exploatării pentru prelevarea de organe, țesuturi și/sau celule umane, victima, de regulă, este o persoană adultă, ce provine din mediul rural, din familii social - vulnerabile.

Minorii la fel constituie un grup expus riscului fenomenului traficului de ființe umane, în scopul exploatării sexuale și de muncă. În cazul exploatării sexuale, de regulă aceștia sunt copii cu vârste cuprinse între 16-17 ani, cu grad sporit și vizibil de vulnerabilitate, care provin din familii disfuncționale. Iar, în cazul exploatării prin muncă, victimele pot fi și mai tinere - cu vârsta de 14-16 ani, din familii monoparentale, social – vulnerabile, preponderent din mediul rural.

Persoanele greu ocupabile și consumatori de alcool, conform datelor existente, constituie profilul infractorilor în cazul infracțiunilor contra patrimoniului și a vieții și sănătății. Așa dar, Obiectivul general nr. 6 – îmbunătățirea capacităților de prevenire și combatere a infracțiunilor ce atentează la viața și proprietatea persoanei intervine cu o serie de acțiuni adresate din perspectiva profilului infractorilor. Acțiunile planificate vor asigura o abordare multidisciplinară a fenomenului infracționalității, comise sub influența alcoolului.

Impactul Programului poate fi monitorizat în baza indicatorilor listați în Planul de acțiuni ai Programului pentru fiecare acțiune planificată, cât și la nivel de obiective generale, după cum urmează:

Obiectivul general nr. 1.: Crearea și facilitarea accesului la instrumente și mecanisme adecvate în combaterea și prevenirea criminalității informatice

Impact:

Actualmente se atestă o capacitate de reacție insuficientă a autorităților responsabile de prevenirea și combaterea criminalității informatice. Pe lângă lipsa politicilor și instrumentelor tehnice adecvate, una din cauze o constituie coordonarea

inter-instituțională deficitară, în special pe segmentul schimbului de date. Odată cu implementarea acțiunilor planificate de ordin normativ, funcțional și de capacitate a instituțiilor, va spori cu 25% gradul de sistare a accesului și conservare a datelor cu caracter infrațional.

Obiectivul general nr. 2.: Eficientizarea mecanismului național de prevenire, combatere a producerii și comercializării drogurilor, etnobotanicelor, analogilor și precursorilor acestora.

Impact:

Reieșind din descrierea problemei cu referire la consumul de droguri și altor substanțe stupefiante, psihotrope și analogilor acestora, cea mai stringentă rămâne a fi lipsa oricărei reglementări asupra unor substanțe “interzise” noi, care nu sunt incluse în tabelul și listele substanțelor stupefiante, psihotrope și precursorilor acestora, supuse controlului. Motiv pentru care, acestea nu pot fi urmărite, iar persoanele ce le comercializează deferite justiției. La realizarea acțiunilor propuse în Planul de acțiuni a programului, va spori cu 30% numărul substanțelor stupefiante, psihotrope și analogilor acestora nou-identificate.

Obiectivul general nr.3.: Revizuirea mecanismului cu privire la accesul la arme din perspectiva restricționării și stabilirea unor proceduri riguroase de monitorizare, marcare și control asupra armelor din circuitul civil

Impact:

În contextul regional existent, problema unui control adecvat asupra armelor și munițiilor cu destinație civilă are efecte amplificate. În aceste condiții, acțiunile propuse în Planul de acțiuni a programului este de a fortifica controlul, prin consolidarea capacităților de evidență, a cooperării în domeniul analizei balistice, precum și reglementarea unor sancțiuni mai dure pentru încălcarea legislației în domeniu. Astfel, toate măsurile de ordin normativ, de consolidare a capacităților instituțiilor responsabile, precum și crearea unor instrumente electronice de evidență, vor duce la atingerea impactului scontat și anume la sporirea controlului armelor și munițiilor cu destinație civilă.

Obiectivul general nr. 4.: Sporirea capacităților de identificare și neutralizare a grupurilor și organizațiilor criminale cu grad sporit de risc

Impact:

Identificarea grupurilor și organizațiilor criminale cu grad sporit de risc reprezintă în sine un obiectiv constant al autorităților. Pentru a spori capacitatea de identificare și de reacție a autorităților, Planul de acțiuni a programului intervine cu măsuri regulatorii pentru a înlătura blocajele existente de ordin normativ, precum și de a stabili niște

mecanisme de evidență și documentare utilizând tehnologiile informaționale privind grupurile criminale și riscurile ce le implică acestea; precum și uniformizarea procedurilor de operare. În realizarea cumulativă a acțiunilor propuse, impactul scontat îl constituie creșterea numărului de grupuri și organizații criminale anihilate cu 5% raportat la cele documentate

Obiectivul general nr. 5.: Reducerea vulnerabilităților naționale privind traficul de ființe umane și copiilor

Impact: Fenomenul traficului de ființe umane va rămâne încă o constantă a realităților Republicii Moldova, însă ceea ce urmează să însușească autoritățile responsabile este de a-și spori continuu capacitățile de reacție și de a monitoriza tendințele acestui fenomen prin analiza a cât mai multe date dezagregate. Drept urmare a acțiunilor planificate în Planul de acțiuni a programului impactul ce poate fi atins este descreșterea numerică a victimelor traficului de ființe umane raportate la 100 mii de populație, de la 7,0 în anul 2018 la 4,5 în anul 2025.

Obiectivul general nr.6.: Îmbunătățirea capacităților de prevenire și combatere a infracțiunilor ce atentează la viața și proprietatea persoanei

Impact:

Numărul victimelor omorului intenționat la 100 mii de populație în descreștere de la 6,7 în anul 2016 la 4,7 în anul 2025, precum și al numărului victimelor violenței sexuale de la 11,9 în anul 2019 la 8,0 în anul 2025.

Pentru ca acest impact să se producă, au fost identificate direcții de lucru prioritare pentru a proteja mai bine cetățenii și economia de grupurile infracționale și se propun acțiuni concrete pe termen mediu și lung, care vor fi realizate cu respectarea deplină a drepturilor fundamentale ale persoanei.

Alinierea tuturor proceselor și procedurilor la cele mai bune practici internaționale, cu respectarea abordării bazate pe drepturile omului, va reduce la minim eventualitatea încălcării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului și posibilitatea unor situații, în care viața și sănătatea persoanei să aibă de suferit ca urmare a intervențiilor forțelor de ordine. Profesionalismul sporit al structurilor de ordine și securitate publică, va genera un nivel înalt de mulțumire și satisfacție în rândul societății și respectiv, vor fi diminuate cazurile de abuz în serviciu.

Implementarea Programului va avea drept impact inclusiv: crearea mecanismului eficient și adecvat de prevenire și combatere a criminalității informatice; eficientizare a domeniului de prevenire, combatere a producerii și comercializării drogurilor, etnobotanicilor, precursorilor și altor analoage; control fortificat al armelor și munițiilor din circuitul civil cu proceduri clare și riguroase de monitorizare, marcare și control, capacități sporite de identificare și neutralizare a grupurilor și organizațiilor criminale

cu grad sporit de risc, sistem de prevenire și combatere a traficului de ființe umane și copii consolidat și centrat pe necesitățile victimelor cât și fortificarea proceselor de prevenire și combatere a infracțiunilor ce atentează la viața și proprietatea persoanei.

Combinat, toate aceste elemente vor constitui un instrument - cheie de dezvoltare a domeniului de prevenire și combatere a criminalității.

VI. COSTURI

Obiective Specifice	Costuri totale	Costuri pe ani				Costuri acoperite în CBTM	Costuri care exced CBTM
		2022	2023	2024	2025		
Dezvoltarea capacităților instituționale în domeniul criminalității cibernetice în scopul asigurării unei reacții de răspuns eficiente a instituțiilor responsabile către anul 2024 (O.1.1)	5 875,5		4 235,0		1 640,5	270,5	5 605,0
Eficientizarea mecanismului privind colectarea datelor cu referire la incidentele de securitate cibernetică către anul 2025. (O.1.2)	250,0		250,0				250,0
Sporirea gradului de sensibilizare a cetățenilor (inclusiv a copiilor) prin informarea acestora privind pericolele la care se pot expune accesând spațiul cibernetic/online (O.1.3)	617,5				617,5		617,5
Instituirea instrumentelor regulatorii pentru prevenirea și combaterea fenomenului crimei informatice cu utilizarea criptomonedelor către anul 2024. (O.1.4)	-						
Eficientizarea procesului de combatere a infracțiunilor comise cu utilizare tehnologiilor informaționale și de comunicații electronice către anul 2025. (O.1.5)	-						
Diminuarea fenomenului de	-						

utilizare a serviciilor de telecomunicații anonime la săvârșirea infracțiunilor către 2025.(O.1.6).							
Optimizarea către anul 2023 a procedurii de includere sub controlul statului a substanțelor psihotrope și analogilor acestora. (O.2.1.)	100,0				100,0		100,0
Creșterea capacităților de investigare în mediu online a cazurilor de circulație ilegală a drogurilor, etnobotanicelor sau analogilor acestora, către anul 2025. (O.2.2)	3 347,7		778,5	2 569,2		145,1	3 202,6
Consolidarea activității de combatere a comerțului cu droguri în baza informațiilor privind locațiile acestora către anul 2024.(O.2.3)	717,5				717,5		717,5
Implementarea conceptului de „justiție terapeutică” către finele anului 2025. (O.2.4)	-						
Sporirea capacităților de evidență și asigurarea controlului unic centralizat asupra circulației armelor către anul 2024. (O.3.1)	35,0			35,0		35,0	
Asigurarea unei reacții de răspuns eficiente la tendințele infracționale în domeniul armelor și munițiilor.(O.3.2)	4 500,0			2 500,0	2 000,0		4 500,0
Sporirea acțiunilor de mediatizare bazate pe principiul <i>Problem Oriented Policy</i> în vederea sensibilizării societății civile privind predarea benevolă a armelor din posesie ilegală (O.3.3)	800,0		50,0	350,0	400,0	100,0	700,0
Consolidarea instrumentelor în domeniul prevenirii și combaterii criminalității organizate către anul 2024. (O.4.1)	-						
Asigurarea schimbului	440,0			140,0	300,0		440,0

de date fără obstacole și accesul în timp util la informație către anul 2025 (O.4.2)							
Diminuarea fenomenului criminalității organizate în penitenciare. (O.4.3)	50,0		50,0			50,0	
Sporirea capacității de reacție la ultimele tendințe ale fenomenului traficului de ființe umane și copii bazată pe monitorizarea și analiza continuă a indicatorilor relevanți către anul 2024 (O.5.1)	2,0			2,0		2,0	
Crearea mecanismului de stocare a informației dezagregate privind traficul de ființe umane și de copii către anul 2024. (O.5.2)	10,0			10,0		10,0	
Instituirea unui mecanism multidisciplinar în abordarea fenomenului infracționalității comise sub influența alcoolului către anul 2023.(O.6.1)							
Dezvoltarea instrumentelor inteligente de raportare a infracțiunilor, căutare a infractorilor și a persoanelor dispărute fără veste către anul 2025. (O.6.2)	693,0			343,0	350,0		693,0
Total	17 438,2		5 363,5	5 949,2	6 125,5	612,6	16 825,6

VII. SURSA DE FINANȚARE

Implementarea Programului de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022–2025 urmează să fie făcută prin intermediul următoarelor programe/subprograme bugetare:

1. Programul „35 – Afaceri Interne”:

- 3501 - Politici și management în domeniul afacerilor interne;
- 3502 - Ordine și siguranță publică;
- 3505 - Servicii de suport în domeniul afacerilor interne;
- 3507 - Cercetări științifice aplicate în domeniul afacerilor interne.

2. Programul „40 – Justiția”;
3. Programul „43 – Sistemul Penitenciar”;
4. Programul „88 – Învățământ”;
5. Programul „06 - Afaceri externe și cooperarea externă”:
  - 0604 - Cooperare externă.
6. Programul „80 - Sănătatea publică și serviciile medicale”;
7. Programul „90 - Protecția socială”;
8. Programul „36 - Securitatea Națională”.

Adițional, vor fi identificate și sursele externe de finanțare pentru realizarea integrală a activităților planificate.

VIII. RISCURI DE IMPLEMENTARE

Riscuri	Impact	Probabilitatea	Soluția
Întârzieri în promovarea unor proiecte de acte normative din cauza unor posibile divergențe între instituțiile implementatoare.	Înalt	Înalt	Crearea grupurilor comune interinstituționale de lucru și promovarea în comun a unor proiecte de acte normative
Fluctuația mare de cadre în instituțiile implementatoare ce nu vor putea pune în aplicare în termeni utili acțiunile Programu-lui	Mediu	Mediu	Majorări salariale în limita disponibilității bugetare. Identificarea altor stimulente nepecuniare de motivare a personalului.
Perpetuarea crizei economice (inclusiv în contextul războiului din Ucraina) ceea ce poate duce la neacoperirea bugetară a mai multor activități din cadrul Programului	Înalt	Înalt	Modificarea după caz a Programului prin extinderea unor termene de implementare. Identificarea partenerilor de dezvoltare care ar putea acoperi parțial

			sau total costurile anumitor activități din Program.
Rezistența din cadrul sistemului la schimbare, la utilizarea noilor tehnologii informaționale, la asumarea unui rol mai pro-activ în realizarea competențelor funcționale etc.	Înalt	Înalt	<p>Instruirea intensivă a personalului.</p> <p>Expunerea personalului experiențelor similare din alte state (prin organizarea unor vizite de studii, instruiți etc.)</p> <p>Promovarea bazată pe merit a personalului care și-a asumat schimbările și care a atins rezultate vizibile în termen scurt și mediu.</p>
Schimbarea situației geopolitice, iminența unui conflict armat.	Înalt	Înalt	Ajustarea Programului și includerea unor noi obiective care să corespundă noilor realități și capacități ale statului.
Percepția cvasi-generală din partea cetățenilor a lipsei de reacție sau a lipsei de performanță a autorităților responsabile de prevenirea și combaterea criminalității	Mediu	Înalt	<p>Promovarea cât mai intensă a performanțelor autorităților responsabile într-un limbaj cât mai accesibil publicului.</p> <p>Organizarea evenimentelor de interacțiune cu cetățenii prin diverse campanii.</p>
Capacitățile limitate de atragere a resurselor financiare externe necesare pentru acoperirea necesităților de implementare a acțiunilor Programului fără acoperire din buget și resursele financiare insuficiente pentru implementarea tuturor acțiunilor incluse în Planul de acțiuni al Programului.	Înalt	Înalt	Implicarea personalului dedicat și aplicarea metodelor eficiente pentru atragerea fondurilor externe și control rigid asupra realizării acestora, pentru acoperirea necesităților/acțiunilor din Planul de acțiuni al Programului

IX. AUTORITĂȚI ȘI INSTITUȚII RESPONSABILE

Responsabile de implementarea Programului sunt autoritățile și instituțiile publice implicate în domeniului de prevenire și combatere a criminalității:

- Ministerul Afacerilor Interne;
- Cancelaria de Stat;
- Ministerul Justiției;
- Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene;
- Ministerul Finanțelor;
- Ministerul Economiei;
- Ministerul Apărării;
- Ministerul Educației și Cercetării;
- Ministerul Sănătății;
- Ministerul Muncii și Protecției Sociale;
- Procuratura Generală;
- Serviciul de Informații și Securitate;
- Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale;
- Serviciul Vamal;
- Administrația Națională a Penitenciarelor;
- Centru Național Anticorupție;
- Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor;
- Serviciul de Protecție și Pază de Stat;
- Inspectoratul Național de Probațiune;
- Agenția de Guvernare Electronică;
- Agenția Servicii Publice;
- Centrul National pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal;
- Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației;
- Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică;
- Biroul politici de reintegrare al Cancelariei de Stat.

În procesul de implementare a Programului, autoritățile responsabile vor coopera cu alte autorități ale administrației publice centrale și locale, organizațiile neguvernamentale, precum și partenerii de dezvoltare.

X. PROCEDURI DE RAPORTARE

Implementarea Programului se va realiza în conformitate cu Planul de acțiuni privind implementarea Programului privind prevenirea și combaterea criminalității pentru anii 2022-2026 în două etape:

Etapa I: anii 2022- 2023;

Etapa II: anii 2024- 2025.

Procesul de monitorizare și raportare se va realiza pe parcursul perioadei de implementare a Programului, în vederea stabilirii gradului de realizare a acțiunilor,

gradului de conformitate a acțiunilor întreprinse cu cele planificate, identificării cauzelor nerealizării în termen a acțiunilor planificate și modificărilor pentru îmbunătățirea procesului de implementare. Rezultatele implementării vor fi incluse în raportul de progres privind implementarea Programului, care se elaborează anual de către Ministerul Afacerilor Interne, în baza informațiilor prezentate de către autoritățile/instituțiile responsabile de implementare. În cazul acțiunilor cu mai mulți responsabili de implementare, rolul de coordonator/executor primar al implementării îi revine primei autorități/instituții indicate. Executorul primar va generaliza informațiile executorilor secundari și o va prezenta în termenii stabiliți unității de analiză și monitorizare a Ministerului Afacerilor Interne. Rapoartele de progres trebuie să ofere, inclusiv, date cantitative cu privire la progresul realizării obiectivelor specifice și a indicatorilor de rezultat.

Procesul de evaluare a implementării Programului va fi desfășurat pentru formularea unei imagini obiective bazate pe relevanța, efectivitatea, eficiența, durabilitatea și impactul Programului pe termen mediu. Activitățile de evaluare privind implementarea Programului vor fi realizate după cum urmează:

- 1) după prima etapă de implementare (la mijlocul termenului), prin elaborarea unui raport de evaluare intermediară pentru 2 ani;
- 2) după finalizarea perioadei de realizare a Programului, prin elaborarea unui raport de evaluare finală pentru 4 ani.

Rapoartele de evaluare vor conține:

- 1) sumarul executiv (descrierea scopului și obiectivelor Programului, rezultatele obținute în procesul de implementare, concluziile și recomandările principale);
- 2) introducere (descrierea succintă a Programului, a scopului evaluării, a metodelor de evaluare și a constrângerilor în procesul de evaluare);
- 3) constatări (prezentarea detaliată a rezultatelor evaluării, în conformitate cu criteriile de relevanță, eficacitate, eficiență, durabilitate și, în cazul evaluării finale, impactul Programului);
- 4) concluzii (descrierea succintă a concluziilor făcute în baza evaluării);
- 5) recomandări (descrierea activităților recomandate pentru îmbunătățirea situației din domeniul sau subdomeniul inclus în Program și a documentului propriu-zis, în cazul evaluării intermediare).

Rapoartele de evaluare internă vor fi elaborate de unitatea de analiză și monitorizare a Ministerului Afacerilor Interne, cu suportul autorităților/instituțiilor responsabile de implementarea Programului.

În cazul, în care evaluarea intermediară atestă devieri de la activitățile planificate (acțiunile, indicatorii de rezultat și monitorizare), raportul evaluării intermediare poate constitui temei pentru inițierea procesului de modificare a Planului de acțiuni privind implementarea Programului.

Rapoartele de evaluare vor fi publicate pe pagina web-oficială a Ministerului Afacerilor Interne.

PLANUL
de acțiuni pentru implementarea Programului de prevenire
și combatere a criminalității pentru anii 2022-2025

Obiective specifice	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare (mii lei)	Termen de realizare	Instituție responsabilă
Obiectivul general 1. Crearea și facilitarea accesului la instrumente și mecanisme adecvate în combaterea și prevenirea criminalității informatice					
1.1 Dezvoltarea capacităților instituționale în domeniul criminalității cibernetice în scopul asigurării unei reacții de răspuns eficiente a instituțiilor responsabile către anul 2024	1.1.1 Crearea subdiviziunilor regionale de investigare a infracțiunilor informatice	Statele de personal ale IGP modificate (suplinirea statelor cu 5 angajați)	1680,8 (213,2 mii lei – linia de bază; 1467,6 mii lei – mijloace financiare suplimentare)	Trimestrul III 2023	Ministerul Afacerilor Interne
	1.1.2 Crearea unității responsabile de monitorizare a spațiului digital/virtual ascuns (Darknet).	Statele de personal ale DIII al INI a IGP modificate (suplinirea statelor cu 3 angajați)	140,3 (57,3 mii lei – linia de bază; 83,0 mii lei – mijloace financiare suplimentare)	Trimestrul III 2023	Ministerul Afacerilor Interne
	1.1.3 Identificarea necesarului și dotarea subdiviziunilor specializate de combatere a infracțiunilor cibernetice, cu instrumente software și hardware necesare activității de investigare, analiză și examinare.	3 instrumente software și hardware achiziționate	2413,9 (mijloace financiare suplimentare)	Trimestrul I 2023	Ministerul Afacerilor Interne
	1.1.4. Instruirea și perfecționarea continuă a personalului responsabil de investigarea infracțiunilor informatice	Numărul instruirilor organizate; numărul funcționarilor instruiți	1640,5 (mijloace financiare suplimentare)	Trimestrul III 2025	Ministerul Afacerilor Interne

	și a unității responsabile de monitorizarea spațiului digital/virtual ascuns privind cele mai noi instrumente de analiză și examinare, strategii, mecanisme în vederea prevenirii și combaterii criminalității cibernetice.				
1.2.Eficientizarea mecanismului privind colectarea datelor cu referire la incidentele de securitate cibernetică către anul 2025.	1.2.1 Încheierea acordurilor de colaborare cu companiile din domeniul comunicațiilor electronice, prestatorii de servicii de găzduire web, producători de soluții antifraudă și de securitate cibernetică, campanii de software tip antivirus, privind schimbul de informații cu privire la incidente de securitate cibernetică.	Cel puțin 2 acorduri de colaborare încheiate	– / bugetul autorităților implicate	Trimestrul III, 2024	Ministerul Afacerilor Interne
	1.2.2 Aprobarea unei Proceduri Operaționale Standard aplicabile la nivel național, care va asigura că toate incidentele reale și potențiale de securitate a informațiilor să fie gestionate eficient, raportate prompt, și care să asigure cooperarea dintre CSIRT-uri (Centrele de reacție la incidente de securitate cibernetică)- în special CSIRT-urile naționale/guvernamentale,	Proceduri Operaționale Standard aprobate	– / bugetul autorităților implicate	Trimestrul IV 2024	Ministerul Afacerilor Interne CSIRT-urile naționale/guvernamentale

	precum și subdiviziunile specializate ale Ministerului Afacerilor Interne				
	1.2.3 Crearea și operaționalizarea unei platforme naționale deschise de raportare a incidentelor din mediul online.	Platforma creată și operaționalizată	250,0 (mijloace financiare suplimentare)	Trimestrul III 2023	Ministerul Afacerilor Interne Agenția de Guvernare Electronică
1.3. Sporirea gradului de sensibilizare a cetățenilor (inclusiv a copiilor) prin informarea acestora privind pericolele la care se pot expune accesând spațiul cibernetic/online.	1.3.1 Organizarea atelierelor tematice pentru profesori, psihologi școlari și părinți în promovarea siguranței copiilor în mediul online.	20 ateliere organizate	– / bugetul autorităților implicate	Semestrul II 2024	Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Educației și Cercetării
	1.3.2 Elaborarea/promovarea și distribuirea materialelor video și a broșurilor informative privind siguranța în mediul online.	5 materiale video promovate și distribuite 10000 broșuri diseminate	617,5 (mijloace financiare suplimentare)	Trimestrul IV, 2025	Ministerul Afacerilor Interne
	1.3.3 Consolidarea platformei de colaborare cu Banca Națională a Moldovei în vederea promovării educației financiare a cetățenilor (<i>utilizarea cardurilor bancare, nedivulgarea datelor cardurilor bancare, depistarea tranzacțiilor dubioase, raportarea incidentelor etc.</i>)	3 ședințe organizate; Acord de colaborare încheiat	– / bugetul autorităților implicate	Trimestrul IV, 2024	Ministerul Afacerilor Interne Banca Națională a Moldovei

1.4. Instituirea instrumentelor regulatorii pentru prevenirea și combaterea fenomenului crimei informatice cu utilizarea criptomonedelor către anul 2024	1.4.1 Elaborarea proiectului de act normativ privind reglementarea criptomonedelor drept „activ sau reprezentare digitală a unei valori virtuale” la nivelul cadrului normativ național.	Proiect elaborat	– / bugetul autorităților implicate	Trimestrul IV 2024	Ministerul Finanțelor Ministerul Afacerilor Interne Procuratura Generală Ministerul Justiției Serviciul prevenire și combaterea spălării banilor
	1.4.2. Elaborarea propunerilor privind reglementarea pedepselor penale pentru infracțiunile săvârșite cu criptomonede	Propuneri elaborate expediate în adresa MJ	– / bugetul autorităților implicate	Trimestrul III 2024	Ministerul Justiției Ministerul Afacerilor Interne Procuratura Generală Ministerul Finanțelor Serviciul prevenire și combaterea spălării banilor
1.5. Eficientizarea procesului de combatere a infracțiunilor comise cu utilizare tehnologiilor informaționale și de comunicații electronice către anul 2025	1.5.1. Ajustarea cadrului normativ național la standardele prevăzute de Convenția Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale (Lanzarote, 2007),	Proiect elaborat	– / bugetul autorităților implicate	Trimestrul III 2024	Ministerul Justiției Ministerul Afacerilor Interne Procuratura Generală

	ratificată prin Legea nr. 263/2011, precum și transpunerii Opiniilor interpretative și Opiniilor privind aplicarea Convenției, care au fost adoptate				
	1.5.2. Ajustarea mecanismului de conservare a datelor la prevederile Convenției Consiliului Europei privind criminalitatea informatică, adoptată la Budapesta la 23 noiembrie 2001.	Proiect elaborat	– / bugetul autorităților implicate	Trimestrul II 2023	Ministerul Justiției Ministerul Afacerilor Interne Procuratura Generală
	1.5.3. Inițierea procedurilor de ratificare a celui de-al doilea Protocol Adițional la Convenția privind criminalitatea cibernetică (Convenția de la Budapesta 2001)	Procedură inițiată	– / bugetul autorităților implicate	Trimestrul II 2023	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene Ministerul Afacerilor Interne Procuratura Generală Ministerul Justiției
	1.5.4. Elaborarea proiectului de modificare a cadrului normativ prin excluderea din componența laturii obiective a infracțiunilor prevăzute la capitolul XI	Propuneri elaborate expediate în adresa MJ	– / bugetul autorităților implicate	Trimestrul I 2023	Ministerul Justiției Ministerul Afacerilor Interne Procuratura Generală

	<p>”Infrațiuni informatice și infrațiuni în domeniul telecomunicațiilor” Cod Penal al Republicii Moldova, cu excepția art. 260⁶ a semnelor obligatorii și anume urmările infraționale – cauzarea de daune în proporții mari/deosebit de mari</p>				
	<p>1.5.5. Incriminarea de infrațiunilor de ”Efectuarea de operațiuni financiare în mod fraudulos” și ”Acceptarea operațiunilor financiare efectuate în mod fraudulos” în Codul Penal al Republicii Moldova</p>	<p>Propuneri elaborate expediate în adresa MJ</p>	<p>– / bugetul autorităților implicate</p>	<p>Trimestrul 1 2023</p>	<p>Ministerul Justiției</p> <p>Ministerul Afacerilor Interne</p> <p>Procuratura Generală</p> <p>Serviciul prevenire și combaterea spălării banilor</p>
<p>1.6. Diminuarea fenomenului de utilizare a serviciilor de telecomunicații anonime la săvârșirea infrațiunilor către 2025</p>	<p>1.6.1 Modificarea Legii Nr. 241/2007 privind comunicațiile electronice, prin interzicerea procurării unei cartele preplătite de telefonie mobilă fără prezentarea buletinului de identitate, permis de ședere, alt act ce atestă identitatea persoanei, precum și înregistrarea cartelei pe numele persoanei care a cumpărat-o.</p>	<p>Proiect elaborat</p>	<p>– / bugetul autorităților implicate</p>	<p>Trimestrul 1 2025</p>	<p>Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației</p> <p>Ministerul Afacerilor Interne</p> <p>Procuratura Generală</p> <p>Ministerul Justiției</p>

					<p>Serviciul de Informații și Securitate</p> <p>Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal</p>
	<p>1.6.2. Crearea instrumentelor regulatorii necesare în scopul obligării utilizatorilor de internet de a se autentifica cu numărul de telefon (național/internațional) la rețele WiFi publice (prin: identificarea listei actelor normative ce urmează a fi modificate și elaborarea proiectului de act normativ).</p>	<p>Raport de evaluare a necesităților elaborat</p>	<p>– / bugetul autorităților implicate</p>	<p>Trimestrul III 2024</p>	<p>Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației</p> <p>Ministerul Afacerilor Interne</p> <p>Procuratura Generală</p> <p>Ministerul Justiției</p>
<p>Obiectivul general nr. 2. Eficientizarea mecanismului național de prevenire, combatere a producerii și comercializării drogurilor, etnobotanicelor, analogilor și precursorilor acestora</p>					
<p>2.1. Optimizarea, către anul 2023, a procedurii de includere sub controlul statului a substanțelor psihotrope și analogilor acestora.</p>	<p>2.1.1. Elaborarea instrumentului de operaționalizare a procesului de completare a substanțelor psihotrope și analogilor acestora</p>	<p>Instrument de operaționalizare elaborat</p>	<p>– / bugetul autorităților implicate</p>	<p>Trimestrul I, 2023</p>	<p>Ministerul Sănătății</p> <p>Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale</p> <p>Ministerul Afacerilor Interne</p>

	2.1.2. Revizuirea mecanismelor existente cu privire la aprobarea tabelor și listelor substanțelor stupefiante, psihotrope și precursorilor acestora, supuse controlului și a Listei substanțelor stupefiante, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora, prin elaborarea și aprobarea actului normativ ce reglementează lista substanțelor stupefiante, psihotrope și precursorilor acestora, supuse controlului.	Proiect de act normativ elaborat și aprobat	– / bugetul autorităților implicate	Trimestrul II, 2023	Ministerul Sănătății Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Justiției
	2.1.3. Conectarea Republicii Moldova la Sistemul european de avertizare timpurie (EWS) pentru colectarea și schimbul de informații privind apariția substanțelor psihoactive noi (NPS), inclusiv la schimbările cauzate de apariția focarelor de epidemie.	2 licențe de acces la BD EWS achiziționate	100,0 (mijloace financiare suplimentare)	Trimestrul I, 2025	Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Justiției
2.2. Creșterea capacităților de investigare în mediu online a cazurilor de circulație ilegală a drogurilor, etnobotanicelor sau	2.2.1 Evaluarea necesităților Inspectoratului General al Poliției în domeniul	Raport de evaluare a necesităților elaborat; Echipament achiziționat	2569,20 (mijloace financiare suplimentare)	Trimestrul III, 2024	Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Justiției

analogilor acestora, către anul 2025	investigării infracțiunilor legate de circulația ilegală a drogurilor.	<i>(1 microbuz dotat cu imprimantă portativă, 3 autoturisme, router wifi și calculator conectat la bazele de date disponibile, 21 calculatoare staționare, 25 laptopuri, 3 tablete, 1 dronă)</i>			Parteneri organizațiile necomerciale
	2.2.2. Realizarea activităților de monitorizare și investigare a anunțurilor privind comercializarea drogurilor facilitate prin mijloace digitale (internet/darknet), prin intermediul serviciilor poștale și de curierat rapid.	Număr de magazine online destructurate; Număr de grupuri infracționale identificate și destructurate; Număr de adrese IP blocate, mijloace financiare și bunuri indisponibilizate	– / bugetul autorităților implicate	Trimestrul II, 2025	Ministerul Afacerilor Interne
	2.2.3. Majorarea statelor de personal al Direcției antidrog a INI al IGP cu 3 unități.	Suplinirea statelor de personal cu 3 angajați <i>(dintre care 1 (una) unitate cu studii în domeniul IT sau specialist)</i> Numărul angajaților instruiți în domeniul combaterii comercializării drogurilor, etnobotanicelor sau analogilor acestora în mediul online	690,40 (57,0 mii lei – linia de bază; 633,4 mii lei – mijloace financiare suplimentare)	Trimestrul II, 2023	Ministerul Afacerilor Interne

	2.2.4 Crearea unei secții specializate în investigarea traficului internațional de droguri în cadrul Direcției antidrog a INI al IGP	Secție creată din 5 persoane <i>Regulament aprobat</i>	88,10 (linia de bază)	Trimestrul II, 2023	Ministerul Afacerilor Interne
2.3. Consolidarea activității de combatere a comerțului cu droguri în baza informațiilor privind locațiile acestora către anul 2024.	2.3.1. Desfășurarea operațiunilor tactice în urma analizelor informaționale de profil la nivel național și regional cu scopul identificării și documentării rețelelor infracționale implicate în cultivarea, producerea, transformarea și distribuția de droguri și altor substanțe psiho-active noi.	Laboratoare de producere a drogurilor depistate și destructurate; <i>Cel puțin 4 operațiuni realizate.</i>	– / bugetul autorităților implicate	Trimestrul II, 2025	Ministerul Afacerilor Interne
	2.3.2. Desfășurarea activităților de informare și instruire a membrilor comunității (în particular tineri și grupuri vulnerabile) privind consecințele consumului de droguri, substanțelor stupefiante, psihotrope, etnobotanice, plante care conțin astfel de substanțe, și/sau a analogilor lor.	Număr de activități/campanii de informare și prevenire desfășurate; Număr de instruiți organizate; Număr de participări la emisiuni radio și tv; Număr de articole publicate în presa	717,50 (mijloace financiare suplimentare)	Trimestrul I, 2025	Ministerul Afacerilor Interne
2.4. Implementarea conceptului de „justiție terapeutică” către finele anului 2025	2.4.1. Modificarea cadrului normativ privind implementarea măsurilor alternative arestului preventiv și a pedepselor privative de libertate în	Proiect de act normativ aprobat de Guvern	– / bugetul autorităților implicate	Trimestrul IV, 2024	Ministerul Justiției Procuratura Generală Ministerul Afacerilor Interne

	cazurile asociate consumului de droguri.				
	2.4.2. Efectuarea unei analize cu privire la cauzele penale pornite privind păstrarea drogurilor în scop de consum propriu pentru anii 2018-2022.	Analiza elaborată și recomandări formulate	– / bugetul autorităților implicate	Trimestrul II 2023	Ministerul Afacerilor Interne
	2.4.3. Stabilirea parteneriatelor cu reprezentanții societății civile care oferă servicii de asistență consumatorilor de droguri.	3 parteneriate stabilite Număr de consumatori referiți către serviciile specializate.	– / bugetul autorităților implicate	Trimestrul IV, 2024	Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Justiției Inspectoratul Național de Probațiune Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
	2.4.4. Elaborarea analizei privind oportunitatea creării unei entități separate în domeniul prevenirii și combaterii consumului de droguri; identificarea celor mai bune practici internaționale.	Analiză elaborată și transmisă spre informare Guvernului	– / bugetul autorităților implicate	Trimestrul IV, 2022	Ministerul Afacerilor Interne
Obiectivul 3. Revizuirea mecanismului cu privire la accesul la arme din perspectiva restricționării și stabilirea unor proceduri riguroase de monitorizare, marcare și control asupra armelor din circuitul civil.					
3.1. Sporirea capacităților de evidență și asigurarea controlului unic centralizat asupra circulației armelor către anul 2024.	3.1.1 Elaborarea proiectului de modificare a hotărârii Guvernului nr. 293/2014 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la regimul	Hotărâre de Guvern aprobată	– / bugetul autorităților implicate	Trimestrul IV 2022	Ministerul Afacerilor Interne

	armelor și al munițiilor cu destinație civilă.				
	3.1.2 Elaborarea proiectului de modificare a hotărârii Guvernului nr.1447/2016 cu privire la Comisia de stat pentru evaluarea, bonificarea și rebutarea armelor.	Hotărâre de Guvern aprobată	– / bugetul autorităților implicate	Trimestrul II 2023	Ministerul Afacerilor Interne
	3.1.3 Identificarea persoanelor responsabile de introducerea și vizualizare a resurselor informaționale ale sistemelor: „iARMS” al OIPC Interpol și Sistemul de Informații Schengen.	Cel puțin 12 persoane identificate și instruite. Crearea conturilor de acces.	– / bugetul autorităților implicate	Trimestrul II 2023	Ministerul Afacerilor Interne Serviciul Vamal al MF Serviciul de Informații și Securitate
	3.1.4 Realizarea operațiunilor dedicate utilizării platformelor online pentru comerțul ilicit cu arme de foc și/sau muniții.	Evaluarea trimestrială. Cel puțin 10 rapoarte de informare anual	– / bugetul autorităților implicate	2022-2025	Ministerul Afacerilor Interne
	3.1.5 Crearea accesului la Registrul de Stat al armelor și munițiilor pentru instituțiile abilitate în domeniul prevenirii și combaterii traficului de arme și muniții.	Acces perfectat 56 utilizatori instruiți și conectați la sistem	35,0 (linia de bază)	Trimestrul IV 2024	Ministerul Afacerilor Interne Procuratura Generală Centrul Național Anticorupție Serviciul de Informații și Securitate Serviciul Vamal al MF

	3.1.6 Creșterea culturii mânării armelor și munițiilor.	Cel puțin 1000 de recomandări eliberate	– / bugetul autorităților implicate	Trimestrul III 2025	Ministerul Afacerilor Interne
	3.1.7 Monitorizarea și verificarea armurierilor, tirurilor de tragere, centrelor de instruire și a posesorilor de arme.	o dată în <u>semestru</u> cu elaborarea unui raport de monitorizare	– / bugetul autorităților implicate	Semestrul II 2025	Ministerul Afacerilor Interne
3.2. Asigurarea unei reacții de răspuns eficiente la tendințele infracționale în domeniul armelor și munițiilor.	3.2.1 Elaborarea proiectului de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 609/2018 cu privire la aprobarea Concepției Sistemului informațional automatizat „Registrul de stat al armelor”.	Hotărâre de Guvern aprobată	– / bugetul autorităților implicate	Trimestrul II 2023	Ministerul Afacerilor Interne
	3.2.2. Crearea Punctului Focal pe domeniul armelor de foc, munițiilor, substanțelor și materialelor explozive.	Punct focal creat Regulament elaborat	– / bugetul autorităților implicate	Trimestrul IV 2023	Ministerul Afacerilor Interne Agenția Servicii Publice Serviciul Vamal al MF Serviciul de Informații și Securitate
	3.2.3. Extinderea funcționalității Sistemului informațional automatizat „Registrul de stat al armelor”.	4 câmpuri noi de evidență create pentru dezagregarea datelor necesare	4.500,0 (mijloace financiare suplimentare)	Trimestrul II 2025	Ministerul Afacerilor Interne
3.3 Sporirea acțiunilor de mediatizare bazate pe principiul <i>Problem Oriented Policy</i> în vederea sensibilizării societății	3.3.1. Organizarea campaniilor de informare a populației la nivel național, prin: spoturi de informare prin intermediul	2 campanii desfășurate	700,0 (mijloace financiare suplimentare)	Trimestrul III 2025	Ministerul Afacerilor Interne

civile privind predarea benevolă a armelor din posesie ilegală	site-urilor oficiale, rețelelor de socializare și mijloacelor mass-media.				
	3.3.2. Identificarea și stabilirea parteneriatului cu agențiile de publicitate în vederea plasării cu titlu gratuit pe ecranele din spațiul public a anunțului publicitar privind predarea benevolă la Poliție a armelor, munițiilor și materialelor explozive deținute ilegal.	2 proiecte finalizate	100,0 (linia de bază)	Trimestrul IV 2025	Ministerul Afacerilor Interne
Obiectivul 4. Sporirea capacităților de identificare și neutralizare a grupurilor și organizațiilor criminale cu grad sporit de risc.					
4.1. Consolidarea instrumentelor în domeniul prevenirii și combaterii criminalității organizate către anul 2024.	4.1.1. Modificarea Legii nr. 50/2012 privind prevenirea și combaterea criminalității organizate, cu racordare la prevederile Codului de Procedură Penală. <i>(se va propune modificarea art. 3 prin intermediul căruia va fi stipulat faptul că sub incidența prezentei legi cad infracțiunile care, conform Codului penal, se consideră comise în participație complexă dacă la săvârșirea ei cel puțin un participant a contribuit în calitate de organizator, infracțiunile care, se consideră comise de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală)</i>	Proiect de lege aprobat de Guvern și transmis Parlamentului pentru adoptare	– / bugetul autorităților implicate	Trimestru II 2023	Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Justiției

	4.1.2 Revizuirea prevederilor Legii nr. 59/2012 privind activitatea specială de investigații în vederea racordării la prevederile Codului de procedură penală	Proiect de lege aprobat de Guvern și transmis Parlamentului pentru adoptare	– / bugetul autorităților implicate	Trimestru II 2023	Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Justiției
	4.1.3 Evaluarea acordurilor în domeniul prevenirii și combaterii criminalității, reieșind din amenințările la securitatea națională și regională, cu publicarea acestora pe pagina-web a instituției. <i>Revizuirea acordurilor cu țările CSI, acordurile care permit realizarea schimbului de informații. CCPI. Țările UE trebuie revizuite prin prisma Centurii de Siguranță, Țările Balcanice SEPCA.</i>	5 Acorduri evaluate	– / bugetul autorităților implicate	Trimestru III 2023	Ministerul Afacerilor Interne
4.2. Asigurarea schimbului de date fără obstacole și accesul în timp util la informație către anul 2025	4.2.1 Dezvoltarea soluțiilor inteligente (IT) pentru accelerarea schimbului de informații, colectarea de date, analiză și suport decizional în efectuarea activităților speciale de investigații.	Studiu de fezabilitate elaborat Caiet de sarcini elaborat și aprobat	300,0 (mijloace financiare suplimentare)	Trimestru I 2025	Ministerul Afacerilor Interne
	4.2.2 Instituirea unor mecanisme de evidență și documentare bazată pe informații cu privire la grupările criminale care	Regulament elaborat Număr de profiluri ale grupurilor criminale elaborate	– / bugetul autorităților implicate	Trimestru II 2025	Ministerul Afacerilor Interne

	reprezintă o amenințare la adresa securității naționale				
	4.2.3 Dotarea cu mijloacele tehnice de obținere a datelor pentru documentarea grupărilor criminale	Echipament procurat	140,0 (mijloace financiare suplimentare)	Trimestru III 2024	Ministerul Afacerilor Interne
	4.2.4 Elaborarea modificărilor la Codul Penal prin armonizarea la prevederile Convenției CoE privind infracțiunile asupra bunurilor culturale (Nicosia 2017).	Proiect de lege aprobat de Guvern și transmis Parlamentului spre adoptare	– / bugetul autorităților implicate	Trimestru II 2024	Ministerul Justiției Ministerul Afacerilor Interne
4.3. Diminuarea fenomenului criminalității organizate în penitenciare.	4.3.1. Elaborarea procedurii standard de operare pentru ofițerii de investigații.	SOP elaborat(e) Numărul de instruirii realizate	50,0 (linia de bază)	Trimestru IV 2023	Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Justiției (Administrația Națională a Penitenciarelor) Serviciul de Informații și Securitate Centrul Național Anticorupție
	4.3.2 Modificarea instrucțiunilor privind interacțiunea ANP cu organele abilitate cu drept de a exercita activitatea specială de investigații, în vederea îmbunătățirii metodelor, mecanismului și schimbului de	Modificări elaborate și aprobate	– / bugetul autorităților implicate	Trimestru IV 2023	Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Justiției (Administrația Națională a Penitenciarelor)

	informații privind criminalitatea organizată în penitenciare				
	4.3.3Elaborarea modificărilor la Codul de Executare referitor la blocarea comunicațiilor electronice în incinta instituțiilor penitenciare.	Proiect de lege aprobat de Guvern și transmis Parlamentului spre adoptare	– / bugetul autorităților implicate	Trimestru IV 2023	Ministerul Justiției Ministerul Afacerilor Interne
	4.3.4 Modificarea art. 284 Cod penal, prin stipularea amenințărilor și riscurilor pe care le produce grupul criminal organizat și o organizație criminală, ambele fiind tratate ca infracțiuni cu caracter terorist.	Proiect de lege aprobat de Guvern și transmis Parlamentului spre adoptare	– / bugetul autorităților implicate	Trimestru III 2024	Ministerul Justiției Ministerul Afacerilor Interne
Obiectivul 5. Reducerea vulnerabilităților naționale în domeniul prevenirii și combaterii traficului de ființe umane și traficului de copii.					
5.1. Sporirea capacității de reacție la ultimele tendințe ale fenomenului traficului de ființe umane și traficului de copii bazată pe monitorizarea și analiza continuă a indicatorilor relevanți către anul 2024.	5.1.1 Elaborarea ghidului privind procedurile de investigare, colectare și evaluare a informațiilor, în scopul <i>culegerii de date dezagregate și utilizare în procesul de analiză a fenomenului</i>	Ghid aprobat; Număr de instruiți organizate; Număr de persoane instruite	2,0 (linia de bază)	Trimestru IV 2024	Ministerul Afacerilor Interne Procuratura Generală
	5.1.2Actualizarea procedurilor de investigare (colectare și evaluare a informațiilor). (<i>acțiunea presupune racordarea mecanismelor existente/indicatorilor de colectare și evaluare a datelor la rigorile actuale</i>)	Proceduri modificate și/sau elaborate; Instruiți privind aplicarea procedurilor curente organizate; Număr de persoane instruite	– / bugetul autorităților implicate	Trimestru IV 2023	Ministerul Afacerilor Interne Procuratura Generală

	<i>și la modurilor de operare noi)</i>				
	5.1.3 Organizarea evaluării și pregătirii profesionale ale organelor de urmărire penală în aplicarea instrucțiunilor privind completarea chestionarelor de TFU/TC.	Evaluări realizate	– / bugetul autorităților implicate	Trimestru I 2024	Ministerul Afacerilor Interne Procuratura Generală
5.2 Crearea mecanismului de stocare a informației dezagregate privind traficul de ființe umane și de copii către anul 2024.	5.2.1 Ajustarea bazei centrale de date privind evidența cauzelor penale pornite pe infracțiunea de trafic de ființe umane și trafic de copii la prevederile ghidului privind procedurile de investigare, colectare și evaluare a informațiilor.	Bază centrală de date ajustată; Date statistice colectate; Număr de analize efectuate și publicate.	– / bugetul autorităților implicate	Trimestru I 2024	Ministerul Afacerilor Interne Procuratura Generală Serviciul Vamal al MF Centrul Național Anticorupție
	5.2.2 Instruirea specialiștilor în utilizarea Băncii centrale de date.	Număr de instruirii realizate	10,0 (linia de bază)	Trimestru III 2024	Ministerul Afacerilor Interne
	5.2.3 Analiza datelor dezagregate privind cazurile de trafic de ființe umane și trafic de copii (cauze semnalate, cauze penale înregistrate, investigate, expediate în judecată, formele de exploatare, țările de origine, profilul detaliat al părților (victimă/traficant).	Date dezagregate colectate; Număr de analize efectuate și publicate	– / bugetul autorităților implicate	Trimestru III 2024	Ministerul Afacerilor Interne

	5.2.4 Elaborarea profilului traficantului/victimei și aplicarea în domeniul de prevenire a TFU și TC (semestrial fie ad-hoc)	Criterii elaborate și aprobate; Profilul traficantului și victimei elaborat	– / bugetul autorităților implicate	Trimestru II 2024	Ministerul Afacerilor Interne
Obiectivul 6. Îmbunătățirea capacităților de prevenire și combatere a infracțiunilor ce atentează la viața și proprietatea persoanei.					
6.1. Instituirea unui mecanism multidisciplinar în abordarea fenomenului infracționalității comise sub influența alcoolului către anul 2023	6.1.1 Analiza situațională a problemelor generate de consumul de droguri și alcool elaborată și diseminată trimestrial	cel puțin 12 analize realizate	– / bugetul autorităților implicate	Trimestru IV 2025	Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Sănătății Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Economiei Administrația publică locală Organizații necomerciale
	6.1.2 Analiza unui model de cooperare și schimb de date cu APL, Organizațiile necomerciale și celelalte instituții responsabile.	Raport de evaluare a necesităților elaborat	– / bugetul autorităților implicate	Trimestru IV 2025	Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Justiției Ministerul Economiei Ministerul Muncii și Protecției Sociale Organizații necomerciale

6.2 Dezvoltarea instrumentelor inteligente de raportare a infracțiunilor, căutare a infractorilor și a persoanelor dispărute fără veste către anul 2024.	6.2.1 Dezvoltarea aplicației mobile prin care cetățenii ar putea ușor și simplu sesiza /raporta cazurile suspecte, fie infracțiunile (implementarea proiectelor <i>Crime Stoppers, Spot Crime, Crime Report etc.</i>)	Aplicație funcțională și utilizată	180,0 (mijloace financiare suplimentare)	Trimestrul 1V 2024	Ministerul Afacerilor Interne
	6.2.2 Reglementarea mecanismului de eliberare a informațiilor în regim prioritar pentru investigarea infracțiunilor excepțional și deosebit de grave.	Acord de colaborare semnat cu companiile TIC	– / bugetul autorităților implicate	Trimestrul I 2024	Ministerul Afacerilor Interne Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației Agenția de Guvernare Electronică
	6.2.2 Implementarea softului de recunoaștere facială pentru identificarea infractorilor aflați în căutare, cât și a persoanelor dispărute fără veste.	Implementarea softului Dezvoltarea aplicației	350,0 (mijloace financiare suplimentare)	Trimestrul III 2025	Ministerul Afacerilor Interne Agenția Servicii Publice Ministerul Economiei Serviciul de Informații și Securitate

					Centrul Național Anticorupție Procuratura Generală
	6.2.3 Acumularea, sistematizarea și utilizarea informațiilor despre persoanele care au săvârșit infracțiuni contra persoanei fie patrimoniului, în scopul determinării pe viitor a altor persoane să refuze să comită infracțiuni dat fiind inevitabilitatea identificării și condamnării.	Sporirea cu minim 50 de cazuri a informării societății despre rezultatele activității.	163,0 (mijloace financiare suplimentare)	Trimestrul II 2024	Ministerul Afacerilor Interne Serviciul Vamal al MF Procuratura Generală Serviciul de Informații și Securitate Centrul Național Anticorupție

NOTĂ INFORMATIVĂ
**la proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Programului de
prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022-2025**

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Programului de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022 – 2025 a fost elaborat de către Ministerul Afacerilor Interne.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Proiectul Programului de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022 – 2025 a fost elaborat în contextul punerii în aplicare a Strategiei de dezvoltare în domeniul afacerilor interne pentru anii 2022-2030 și implementării acțiunii nr. 24.1.7 din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2021-2022, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 235/2021 (Capitolul X XIV, Afaceri interne, obiectivul 24.1).

La baza noului document de politici publice stă Programul de activitate al Guvernului „Moldova vremurilor bune”, prin care Guvernul și-a stabilit ca obiectiv „*reducerea cu 15% a infracțiunilor contra vieții și sănătății omului, a violurilor și hărțuirii sexuale și a violenței pe bază de gen, a accidentelor, înecurilor, incendiilor și intoxicațiilor*”.

Proiectul Programului de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022 – 2025 are drept scop stabilirea unui set de măsuri obiective și acțiuni pe termen mediu privind prevenirea și combaterea criminalității în Republica Moldova, într-o manieră eficientă și concentrată pe rezultate, astfel să diminueze acest fenomen.

Acest document asigură transpunerea mai multor obiective strategice ce se regăsesc în alte documente de politici publice și documente de planificare, cum ar fi Strategia Națională de Dezvoltare Moldova 2030, care oferă o viziune pe termen lung centrată pe nevoile cetățeanului și este racordat în același timp la obiectivele de dezvoltare durabilă care fac parte din Agenda 2030 a Organizației Națiunilor Unite.

Adițional, necesitatea elaborării acestui document este impusă și de Acordul de Asociere între Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte, semnat pe 27 iunie 2014 la Bruxelles, care prevede: asigurarea respectării drepturilor omului și a libertăților fundamentale; combaterea comerțului ilicit cu arme de calibru mic și armament ușor, inclusiv cu muniția aferentă acestuia; prevenirea și combaterea criminalității organizate și lupta împotriva drogurilor ilicite etc..

Subsecvent, Agenda de Asociere a Republicii Moldova cu Uniunea Europeană pentru anii 2021-2027, prevede asigurarea realizării unui șir de priorități ce vizează domeniul prevenirii și combaterii criminalității.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul nu are drept scop armonizarea legislației naționale la acquis-ul comunitar.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Scopul Programului constă în creșterea eficienței sistemului național de prevenire și combatere a criminalității prin crearea și facilitarea accesului la instrumente și mecanisme adecvate.

Programul instituie noi instrumente care pot fi folosite de organele de resort și măsurile necesare de a fi adoptate în următorii ani pentru a diminua impactul organizațiilor criminale, a spori capacitatea de reacție și investigare a infracțiunilor la comiterea cărora au fost utilizate diverse tehnologii informaționale, precum și asigurarea unui schimb de date eficient pentru a putea analiza tendințele fenomenului criminalității pe diverse domenii (*circulația ilegală a drogurilor, etnobotanicelor, substanțelor stupefiante, psihotrope, precursori și analogilor acestora, securitate cibernetică, traficul de ființe umane, infracțiuni contra patrimoniului și a persoanei, etc*).

Programul își propune în primul rând implementarea soluțiilor la probleme identificate din perspectiva beneficiarilor finali, și anume a cetățenilor Republicii Moldova. Or, rezultatele acestui Program urmează a fi sesizate în mod prioritar de societate, după care de reprezentanții sistemului organelor de drept.

Proiectul Programului de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022 – 2025 a fost elaborat cu respectarea prevederilor Legii nr. 100/2017 și a Hotărârii Guvernului nr. 386/2020.

Proiectul Programului cuprinde nouă capitole, după cum urmează:

I. Introducere – tezele inserate la acest compartiment explică contextul național, regional și internațional, condițiile care au dus la elaborarea Programului, precum și importanța intervențiilor de politici pe domeniul de activitate al ministerului – prevenirea și combaterea criminalității.

II. Analiza Situației - compartimentul respectiv cuprinde o analiză amplă a situației criminogene din țară, pe parcursul ultimilor zece ani, a problemelor identificate pe domenii particulare de intervenție și anume: criminalitatea informatică, consumul și traficul ilicit de droguri, infracțiunile ce atentează la viața, sănătatea și proprietatea persoanei, criminalitatea organizată, traficul de ființe umane și traficul ilicit de arme și muniții.

III. Obiective Generale – Obiectivele propuse vin să intervină punctual drept răspuns la cele mai stringente probleme regulatorii, operaționale și funcționale, astfel încât rezultatele să fie realizabile într-un termen mediu. Astfel, obiectivele au fost elaborate în urma unui exercițiu detaliat SWOT pe domenii specifice, a analizei arborelui problemelor și a soluțiilor. Într-un final, au fost identificate 6 domenii de intervenție, în jurul cărora s-au trasat 6 obiective generale:

Obiectivul nr. 1.: Crearea și facilitarea accesului la instrumente și mecanisme adecvate în combaterea și prevenirea criminalității informatice.

Indicator de impact: Sporirea cu 25% a gradului de sistare a accesului și conservare a datelor cu caracter infracțional.

Obiectivul nr. 2.: Eficientizarea mecanismului național de prevenire, combatere a producerii și comercializării drogurilor, etnobotanicelor, analogilor și precursorilor

acestora.

Indicator de impact: Armonizarea cadrului legal existent privind combaterea ofertei de droguri, cooperarea părților în vederea adoptării unei abordări echilibrate și integrate cu privire la aplicarea legii și lupta împotriva drogurilor către anul 2025.

Obiectivul nr. 3.: Revizuirea mecanismului cu privire la accesul la arme din perspectiva restricționării și stabilirea unor proceduri riguroase de monitorizare, marcare și control asupra armelor din circuitul civil.

Indicator de impact: Sporirea controlului armelor și munițiilor cu destinație civilă.

Obiectivul nr. 4.: Sporirea capacităților de identificare și neutralizare a grupurilor și organizațiilor criminale cu grad sporit de risc.

Indicator de impact: Creșterea numărului de grupuri și organizații criminale anihilate cu 5% raportat la cele documentate.

Obiectivul nr. 5.: Reducerea vulnerabilităților naționale în domeniul prevenirii și combaterii traficului de ființe umane și traficului de copii.

Indicator de impact: Numărul victimelor traficului de ființe umane la 100 mii de populație.

Obiectivul nr. 6.: Îmbunătățirea capacităților de prevenire și combatere a infracțiunilor ce atentează la viața și proprietatea persoanei.

Indicator de impact: Numărul victimelor omorului intenționat la 100 mii de populație de la 4,8 la 3. Numărul victimelor de violență sexuală la 100 mii de populație de la 9,8 la 6,5.

IV. Obiective Specifice - vor formula rezultatele specifice și măsurabile preconizate, derivate din obiectivele generale ale Programului. Fiecare obiectiv general este detaliat în câteva obiective specifice, care vine să ofere o direcție mai clară cum vor fi atinse rezultatele scontate. La rândul său, obiectivul specific cuprinde câteva acțiuni concrete ce urmează a fi realizate în termene concrete, astfel încât la sfârșitul perioadei de implementare a Programului rezultatele obiectivului specific, cât și a celui general să poată fi cuantificat.

V. Impact - Programul își propune în primul rând să aibă un impact asupra beneficiarilor săi finali, care sunt cetățenii Republicii Moldova, astfel încât efectele fenomenului criminalității să nu constituie o amenințare a vieții și bunăstării lor, într-o societate modernă. Este evident că, pentru atingerea unui astfel de impact, sunt necesare schimbări de ordin normativ, funcțional și operațional la diferite nivele ale administrației de stat. Or, o performanță sporită a activității autorităților de resort în prevenirea și combaterea criminalității este unul din instrumentele care poate garanta atingerea impactului așteptat.

VI. Costuri - Au fost menționate sursele financiare necesare a fi atrase pentru implementarea plină a documentului, conform scopului stabilit

VII. Riscuri de implementare - Pentru a asigura implementarea eficientă a acestui document de politici publice, au fost identificate și descrise riscurile care ar putea afecta implementarea cu succes a acestuia. După identificarea riscurilor, a fost evaluată probabilitatea materializării, precum și formulate soluții de diminuare lor.

VIII. AUTORITĂȚI ȘI INSTITUȚII RESPONSABILE - La capitolul respectiv, au

fost identificate și indicate autoritățile și instituțiile responsabile de implementarea Programului.

IX. PROCEDURI DE RAPORTARE – Capitolul descrie metodele de monitorizare și evaluare, indicate autoritățile/instituțiile publice responsabile de raportare și periodicitatea monitorizării, evaluării și raportării rezultatelor implementării Programului.

5. Fundamentarea economico-financiară

Costul privind implementarea programului constituie 17 438,2. mii lei, din care 612,6 mii lei pot fi acoperiți din contul bugetului aprobat al MAI. Suma de 16 825,6. urmează a fi alocată în contextul elaborării CBTM 2023-2025 sau în contextul următorului ciclu bugetar.

Totodată, MAI va întreprinde măsurile care se impun în vederea identificării surselor externe de finanțare pentru realizarea integrală a activităților planificate.

Costurile estimative ale acțiunilor vor fi ajustate pe perioada implementării Planului reieșind din volumele de alocații disponibile în bugetul de stat.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Având în vedere că acest proiect este un document de politici și nu un act cu caracter normativ, nu este necesară operarea modificărilor în alte acte normative.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Procesul de elaborarea a Programului de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022–2025, a demarat în anul 2022, prin urmare aprobării Ordinului ministrului afacerilor interne nr. 27/2022, fiind constituit un grup de lucru în acest sens.

Programul a fost elaborat într-un cadru participativ, în care au fost antrenați mai mulți reprezentanți ai Ministerului Afacerilor Interne, precum și ai instituțiilor subordonate acestuia, care au efectuat o analiză a celor mai stringente probleme cu care se confruntă societatea, precum și cele ce țin de prevenția și combaterea criminalității.

Adițional, în procesul de elaborare a proiectului programului au fost implicați reprezentanții organizațiilor neguvernamentale: LaStrada, Inițiativa Pozitivă și Uniunea pentru echitate și sănătate.

În procesul de consultări publice au fost de asemenea atrași mai mulți reprezentanți din domeniile conexe cum ar fi sistemul procuraturii, penitenciar, judiciar, etc, precum și reprezentanții partenerilor de dezvoltare ai Ministerului Afacerilor Interne.

În conformitate cu pct. 34, sbpct. 6) din Regulamentul cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020, Ministerul Afacerilor Interne a asigurat publicarea Conceptului documentului de politici publice, definitivat conform recomandărilor Cancelariei de Stat, pe pagina web a instituției și platformele de consultare publică, www.particip.gov.md, cu anunțarea privind inițierea procesului de elaborare a proiectului hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Programului, acordând suficient timp pentru colectarea propunerilor.

Ulterior proiectul documentului de politici a fost expediat în adresa Cancelariei de Stat, care în conformitate cu prevederile pct. 34 subpct.10) din Regulamentul cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea

documentelor de politici publice, a emis, Raportul de evaluare a calității și conformității proiectului Programului, precum și Ministerul Finanțelor, prin scrisoarea nr. 05-17/180/1131 din 18 august a emis un aviz cu referire la proiectul Programului.

Astfel toate recomandările și propunerile parvenite au fost analizate, respectiv proiectul fiind ajustat corespunzător.

În vederea respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectului hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Programului de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022–2025 urmează să fie plasat pe pagina-web oficială a Ministerului Afacerilor Interne www.mai.gov.md, la compartimentul „Transparența”, secțiunea „Consultări publice”, rubrica „Consultări publice” și pe pagina-web www.particip.gov.md.

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul de act normativ este exceptat de la expertiza anticorupție, fiind un document de politici, în corespundere cu prevederile art. 28 alin. (2) lit. a) din Legea integrității nr. 82/2017.

9. Constatările expertizei juridice

Urmează a fi completat după recepționarea avizului.

Secretar general al ministerului

Serghei DIACONU

SINTEZA

Obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor)

la proiectul Programului de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022-2025

Nr. d/o	Participantul la avizare (expertizare)/consultare publică	Conținutul obiecției/propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
1.	Ministerul Finanțelor <i>Aviz nr. 05-17/180/1131</i>	Conform prevederilor pct.11 supct. 6) din Regulamentul cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.386/2020, Programul urmează să includă estimarea costurilor financiare pentru realizarea obiectivelor precum și cheltuielile planificate în conformitate cu prevederile Cadrului bugetar pe termen mediu.	Se acceptă parțial. Capitolul VI Costuri din proiectul Programului conține costurile pentru fiecare obiectiv. Totodată, în coloana „ Costuri acoperite în CBTM ” au fost reflectate costurile care pot fi acoperite din linia de bază. În coloana „ Costuri care exced CBTM ” au fost reflectate costurile care la moment nu pot fi acoperite din linia de bază și necesită alocarea mijloacelor financiare suplimentare. Concomitent atenționăm, că CBTM 2023-2025 nu este aprobat. Astfel, programul nu poate să conțină informația despre cheltuielile planificate în conformitate cu prevederile CBTM 2023-2025

		<p>Potrivit Planului de acțiuni, realizarea unor obiective/acțiuni urmează a fi asigurată din contul surselor financiare externe. Respectiv, nu este clar dacă sunt sau nu sunt deja încheiate angajamente financiare externe pentru implementarea obiectivelor/acțiunilor propuse. Astfel, conform prevederilor pct.6, subpct.6) din anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului nr.696/2017 „Cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor”, ministerul este responsabil de coordonarea asistenței financiare externe, respectiv orice decizie care poate avea impact financiar asupra bugetului public național, urmează a fi consultată preliminar cu Ministerul Finanțelor.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Planul de acțiuni nu conține acțiuni ce urmează a fi realizate din contul surselor financiare externe.</p> <p>Totodată, în cazul în care pe parcursul implementării Planului, MAI va identifica surse financiare externe pentru realizarea acestuia, vor fi respectate procedurile de consultare a angajamentelor în conformitate cu prevederile cadrului normativ.</p>
		<p>La Planului de acțiuni, după rubrica „Costuri de implementare (mii lei)” se consideră oportun completarea cu o rubrică separată „Sursa de finanțare”. În acest sens, autorul urmează să asigure delimitarea costurilor pentru instituțiile responsabile de implementare, inclusiv prin specificarea expres a sursei de acoperire a costurilor, bugetul aprobat sau mijloace financiare suplimentare (bugetul de stat/surse financiare externe).</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Planul de acțiuni nu poate fi completat cu o rubrică nouă, deoarece contravine prevederilor Hotărârea Guvernului nr.386/2020 Ghidului metodologic privind integrarea prevederilor strategiei naționale de dezvoltare în documentele de planificare și documentele de politici publice la nivel național.</p> <p>Totodată, MAI în Planul de acțiuni a divizat pentru fiecare acțiune costurile acoperite din linia de bază și costurile care necesită a fi acoperite din mijloace financiare alocate suplimentar.</p>

	<p>Compartimentul 5. Fundamentarea economico-financiară urmează a fi modificat și descris conform prevederilor art. 30 din Legea nr.100/2017, și anume, cu indicarea expres a cheltuielilor (bugetare și nebugetare) necesare pentru implementarea prevederilor noului act normativ și stabilirea surselor de acoperire a acestora. Se propune completarea cu un punct în următoarea redacție: „Costurile estimative ale acțiunilor vor fi ajustate pe perioada implementării Planului, reieșind din volumele de alocații disponibile în bugetul de stat.”</p>	<p>Se acceptă Nota a fost ajustată.</p>
--	--	--

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 21-113-7460

Chișinău

29.07.2022

Ministerul Afacerilor Interne

(spre notificare)

Ministerul Finanțelor

În conformitate cu prevederile pct. 34 subpct.10) din Regulamentul cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020, Cancelaria de Stat prezintă Raportul de evaluare a calității și conformității proiectului Programului de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022 – 2025 (*se anexează*).

Secretar general adjunct al Guvernului /semnat electronic/ **Svetlana ȚURCANU**

Ex. Drăgălina Țurcanu
Tel. 022/250-334

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 101

Fax:
+ 373 22 242696

Raport de evaluare a calității și conformității proiectului Programului de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022 – 2025

Urmare a examinării proiectul Programului de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022 – 2025 (în continuare – Programul) prin prisma criteriilor de evaluare a calității și conformității proiectelor documentelor de politici publice, stabilite în anexa nr. 2 la *Regulamentul cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020* (în continuare – Regulament) și a rigorilor de elaborare a proiectelor de documente de politici publice specificate în *Ghidul metodologic privind integrarea prevederilor Strategiei Naționale de Dezvoltare în documentele de planificare și documentele de politici publice la nivel Național, aprobat prin ordinul Secretarului General al Guvernului nr. 65/2021* (în continuare Ghidul), constatăm următoarele:

Criteriu	Întrebări-cheie
Sfera de aplicare	<p><i>Stabilește documentul de politici publice explicit domeniul sau subdomeniul de activitate?</i> Da. Programul stabilește politica Guvernului cu privire la prevenirea și combaterea criminalității.</p> <p><i>Correspunde domeniul sau subdomeniul abordat cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 386/2020?</i> Da. Sectorul de prevenire și combatere a criminalității se încadrează în domeniul de activitate „apărare și securitate națională” statuat în art. 4 din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern.</p> <p><i>Correspunde perioada cuprinsă în documentul de politici publice cu cea prevăzută pentru tipul relevant de document de politici publice?</i> Da. Perioada de implementare a Programului, anii 2022-2025, se încadrează în prevederile pct. 9 din Regulament.</p> <p style="text-align: right;"><i>A se vedea: Titlul.</i></p>
Relevanța	<p><i>Este clar explicată necesitatea și importanța elaborării documentului de politici publice?</i> Da. Relevanța elaborării Programului este explicată prin prisma efectelor negative severe ale fenomenului criminalității asupra cetățenilor și comunității, în condițiile în care viața, integritatea fizică, libertatea, patrimoniul, liniștea și încrederea în propria siguranță, viața economică și socială a cetățenilor sunt în pericol atâta timp cât fenomenul de criminalitate persistă și se multiplică căpătând un caracter transnațional tot mai evidențiat.</p> <p style="text-align: right;"><i>A se vedea: 2.1. Context general.</i></p> <p><i>Describe documentul de politici publice legătura cu Strategia națională de dezvoltare, alte documente de planificare și de politici publice, angajamentele internaționale și cadrul normativ existent relevant domeniului sau subdomeniului abordat?</i> Parțial. Programul descrie modul de corelare a intervențiilor planificate cu documentele de planificare și documentele de politici publice naționale și angajamentele internaționale asumate de Republica Moldova pe sectorul vizat, inclusiv:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Proiectul Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova 2030”. - Proiectul Strategiei de dezvoltare în domeniul afacerilor interne pentru anii 2022-2030; - Programul de activitate al Guvernului „Moldova vremurilor bune” - Acordul de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte; <p>Totuși, în proiect nu este prezentă legătura acestuia cu Obiectivele de Dezvoltare Durabilă 2030.</p> <p style="text-align: right;"><i>A se vedea: I. Introducere</i></p>
<p>Analiza situației</p>	<p><i>Sunt problemele din domeniul sau subdomeniul abordat descrise și explicate clar și detaliat în documentul de politici publice?</i></p> <p>Da. Programul conține descrierea clară a situației și a principalelor probleme a fiecărei categorii de criminalitate.</p> <p><i>Sunt descrise suficient de detaliat evoluția problemelor în timp, amploarea acestora și consecințele negative generate de acestea?</i></p> <p>Da. Analiza efectuată permite înțelegerea corespunzătoare a situației și amplitudinii problemelor din sector. La fel, se prezintă evoluții problemelor și consecințele corespunzătoare.</p> <p><i>Sunt descrise detaliat cauzele care duc la apariția problemelor identificate în documentul de politici publice?</i></p> <p>Da. La descrierea problemelor, autorul indică cauzele acestora și factorii care determină intensificarea fenomenului de criminalitate.</p> <p><i>Sunt indicate grupurile vulnerabile și impactul problemelor analizate asupra acestora, sunt descrise aspectele de inechitate?</i></p> <p>Parțial. Grupurile vulnerabile pot fi deduse din analiza prezentată pe fiecare categorie de criminalitate. Totuși, este necesar a fi indicate expres grupurile vulnerabile, dar și impactul direct și indirect al problemelor asupra acestora.</p> <p><i>Sunt utilizate dovezi calitative și cantitative pentru descrierea problemelor din domeniul sau subdomeniul abordat în documentul de politici publice?</i></p> <p>Da. Pentru prezentarea situației și problemelor sunt utilizate date statistice și indicatori relevanți în dependență de problema abordată.</p> <p><i>Sunt datele statistice utilizate cele mai recente disponibile și preluate din surse de încredere?</i></p> <p>Parțial. Pentru prezentarea situației și a evoluției problemelor sunt utilizate date cuprinse în intervale suficiente de timp, după caz, perioade de la 3 la 10 ani, inclusiv anul 2021.</p> <p>Proiectul, de cele mai multe ori, nu face referire la sursele de date utilizate, preponderent, în cazul diagramelor, tabelelor și figurilor.</p> <p><i>Sunt analizate/utilizate cele mai bune practici internaționale relevante pentru problemele identificate și aplicabile în condițiile respective?</i></p> <p>Da. Proiectul include referințe la practicile internaționale prin prisma cooperărilor internaționale realizate în practica instituțiilor cu competențe în domeniul vizat.</p>

	<p><i>Sunt descrise detaliat prognozele evoluției problemelor în cazul neintervenției Guvernului?</i> Da. Proiectul conține aprecieri cu privire la evoluția problemelor în cazul neintervenției Guvernului.</p> <p style="text-align: right;"><i>A se vedea: 2.2. Descrierea problemelor pe domenii particulare de intervenție.</i></p> <p><i>Analiza situației a luat în calcul rezultatele consultărilor cu părțile interesate?</i> Da. În limita informațiilor disponibile apreciem că analiza situației ține cont de rezultatele consultărilor publice.</p> <p style="text-align: right;"><i>A se vedea: Nota informativă la proiect. Secțiunea 7. Avizarea și consultarea publică a proiectului.</i></p>
<p>Obiective</p>	<p><i>Describe documentul de politici publice o viziune clară și realizabilă a situației dorite la sfârșitul perioadei de implementare?</i> Parțial. Contextul și conținutul Programului permite deducerea și formularea unei viziuni asupra sectorului de prevenire și combatere a criminalității, care în esență presupune dezvoltarea unui mediu mai sigur pentru cetățeni prin reducerea frecvenței și amplitudinii fenomenului de criminalitate în Republica Moldova.</p> <p><i>Conține documentul de politici publice obiectivele necesare pentru realizarea viziunii stabilite și soluționarea problemelor descrise?</i> Parțial. Programul conține obiective generale care asigură legătura cu problemele identificate și sunt orientate spre diminuarea cauzelor acestora. Obiectivele specifice sunt aliniate la scopul de bază al Programului – prevenirea și combaterea criminalității.</p> <p><i>Sunt obiectivele formulate în conformitate cu cerințele pentru tipul corespunzător al documentului de politici publice?</i> Parțial. Obiectivele generale corespund cerințelor de formă specificate în Ghid. Totuși, obiectivele specifice nu respectă în totalitate principiul SMART. Mai mult, se constată o tendință de trunchiere a acestora astfel încât intervenția are mai mult caracter de acțiune de politică și nu obiectiv ținut.</p> <p><i>Țin cont obiectivele stabilite de grupurile-țintă identificate?</i> Parțial. Preponderent, formularea obiectivelor este centrată pe instrumentele și mecanismele de prevenire și combatere a problemelor, astfel nu pot fi urmărite grupurile-țintă pentru care sunt destinate intervențiile.</p> <p style="text-align: right;"><i>A se vedea: III. Obiective generale; IV Obiective specifice.</i></p>
<p>Intervenții</p>	<p><i>Sunt obiectivele stabilite transpuse în acțiuni de politici publice în funcție de cerințele corespunzătoare tipului documentului de politici publice elaborat?</i> Da. Obiectivele specifice sunt transpuse în acțiuni concentrate în Planul de acțiuni pentru implementarea Programului.</p> <p><i>Sunt acțiunile de politici publice propuse detaliate în conformitate cu cerințele pentru tipul de document de politici publice respectiv?</i> Parțial. Elementele caracteristice pentru detalierea acțiunilor sunt: costurile, indicatorii de produs, termenul limită de realizare și instituția responsabilă.</p>

	<p>Pentru unele acțiuni, elementele nu corespund cerințelor de formă sau conținut prevăzute în Regulament și Ghid.</p> <p><i>Reflectă alegerea acțiunilor de politici publice propuse lecțiile învățate din practicile anterioare și analiza situației efectuată?</i></p> <p>Da. În limita informațiilor disponibile, apreciem că concluziile extrase urmare a implementării documentelor de politici anterioare sunt considerate din Programul evaluat.</p> <p><i>A se vedea: Planul de acțiuni pentru implementarea Programului de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022-2025.</i></p> <p><i>Sunt descrise toate impacturile anticipate ale acțiunilor de politici publice propuse?</i></p> <p>Nu. Programul nu conține o apreciere adecvată a impactului dorit prin implementarea Programului. Capitolul V. Impact, conține informații generalizate și abstracte. Programul nu conține indicatori de impact.</p> <p><i>Sunt impacturile descrise precedate de analiza calitativă și cantitativă de rigoare?</i></p> <p>Nu. În Program nu sunt formulate impacturile.</p> <p><i>A se vedea: V. Impact.</i></p> <p><i>Sunt estimate costurile pentru implementarea documentului de politici publice în funcție de cerințele pentru fiecare tip de document?</i></p> <p>Parțial. Programul conține estimarea selectivă a costurilor de implementare a fiecărui obiectiv. Programele bugetare din care se va asigura finanțarea intervențiilor sunt listate. Totodată, se menționează că pentru implementarea obiectivelor vor fi atrase surse externe însă fără a fi detaliate sumele estimative.</p> <p><i>A se vedea: VI. Costuri, VII. Sursa de finanțare.</i></p> <p><i>Sunt descrise riscurile anticipate în implementarea documentului de politici publice și măsurile de prevenire și contracarare a acestora?</i></p> <p>Da. Pentru prezentarea riscurilor autorul a utilizat matricea riscurilor, totodată fiind formulate măsuri de diminuare a riscurilor identificate.</p> <p><i>A se vedea VIII: Riscuri de implementare.</i></p>
<p>Monitorizare și evaluare</p>	<p><i>Conține documentul de politici publice descrierea procesului de monitorizare și evaluare, în conformitate cu cerințele prevăzute în prezenta hotărâre?</i></p> <p>Da. În proiect este descris modul de realizare a exercițiilor de monitorizare a Planului de acțiuni și evaluare a Programului.</p> <p><i>Este prevăzută explicit frecvența procedurilor de monitorizare și evaluare a documentului de politici publice?</i></p> <p>Da. Rapoartele de monitorizare a Planului urmează a fi elaborate anual. Evaluare intermediară a Programului se va realiza după 2 ani de implementare a Programului, iar evaluarea finală, la finalizare termenului de valabilitate a documentului de politici.</p> <p><i>Sunt indicați responsabilii pentru efectuarea monitorizării și evaluării documentelor de politici publice?</i></p>

	<p>Parțial. Rapoartele de monitorizare vor fi elaborate de subdiviziunea de prevenire și combatere a criminalității din cadrul Ministerului Afaceri Interne. Totodată, constatăm o abatere de la cadrul normativ cu privire la exercițiului de evaluare pus în atribuția subdiviziunii de analiză, monitorizare și evaluare a politicilor din cadrul ministerului.</p> <p style="text-align: right;"><i>A se vedea: Proceduri de raportare.</i></p> <p><i>Sunt incluși indicatorii de monitorizare și evaluare conform cerințelor pentru tipul de document de politici publice relevant?</i></p> <p>Parțial. Programul conține indicatori de rezultat aferenți obiectivelor specifice și indicatori de produs aferenți acțiunilor planificate, totuși cu rezerva că unii indicatori nu sunt formulați în corespundere cu rigorile prevăzute în Ghid. Totodată, proiectul nu conține indicatori de impact și indicatori de resurse (nonfinanciare).</p> <p style="text-align: right;"><i>A se vedea: IV Obiective specifice, V. Impact, Planul de acțiuni pentru implementarea Programului de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022-2025.</i></p>
<p>Prezentarea generală</p>	<p><i>Urmează documentul de politici publice structura corespunzătoare tipului respectiv, descrisă în prezenta hotărâre?</i></p> <p>Da. Programul respectă structura recomandată la pct. 11 și 12 din Regulament.</p> <p><i>Este documentul de politici publice cât mai succint posibil, utilizează un limbaj clar și este ușor de citit?</i></p> <p>Da. Programul are un volum racordat la conținut. Proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis. Totodată recomandăm revizuirea proiectului în vederea corectării și excluderii greșelilor gramaticale și de ortografie.</p> <p><i>Prezintă documentul de politici publice o ordine logică de la analiză spre viziune și de la obiective spre intervenții?</i></p> <p>Da. Conținutul proiectului este coerent și prezentat într-o ordine logică.</p> <p><i>Sunt incluse toate anexele necesare cu analizele și documentele de suport?</i></p> <p>Proiectul nu conține anexe.</p>
<p>Participarea părților interesate¹</p>	<p><i>A fost plasat pe pagina web oficială conceptul documentului de politici publice?</i></p> <p>Da.</p> <p><i>A fost acordat suficient timp pentru colectarea propunerilor ca urmare a publicării anunțului de inițiere a elaborării documentului de politici publice?</i></p> <p>Da.</p> <p><i>Este documentul de politici publice elaborat cu implicarea tuturor părților interesate în soluționarea problemelor abordate?</i></p> <p>Da. În limita informațiilor disponibile, elaborarea Programului se apreciază ca un proces participativ.</p> <p><i>Au fost constituite platforme de conlucrare cu părțile interesate (grupuri de lucru, platforme on-line etc.)?</i></p> <p>Da.</p>

	<p><i>Care este ponderea propunerilor recepționate și acceptate/incluse în proiectul documentului de politici publice?</i></p> <p>Nota informativă nu conține detalii cu privire la numărul de recomandări recepționate și acceptate.</p> <p><i>A se vedea: Nota informativă la proiect. Secțiunea 7. Avizarea și consultarea publică a proiectului.</i></p>
--	--

Concluzii și recomandări

Urmare e a evaluării proiectului Programului în baza criteriilor de calitate și conformitate a documentelor de politici, se constată un nivel mediu de conformare la prevederile cadrului de planificare strategică. Astfel, în vederea asigurării conformității integrale a proiectului Programului, obiectăm:

1. O concluzie importantă asupra proiectului Programului este că acesta nu are o abordare centrată pe identificarea și redresarea cauzelor problemelor grupurilor vulnerabile/țintă, ci mai degrabă este privit ca un set de mecanisme care ar urma să asigure funcționarea eficientă a unor sisteme complexe în sector. Totodată, constatăm că Programul nu conține măsuri de redresare a efectelor negative a problemelor identificate, intervențiile propuse fiind limitate doar la atribuțiile directe ale instituțiilor de resort.

Prin urmare, recomandăm examinarea oportunității de revizuire a Programului prin prisma principiului LNOB (nimeni să nu fie lăsat în urmă). Aplicarea acestui principiu presupune integrarea soluțiilor la cauzele determinante a vulnerabilităților unor persoane sau grupuri de persoane și asigurarea implementării acțiunilor relevante pentru adresarea acestora și reducerea marginalizării acestora.

2. În vederea asigurării trasabilității Programului cu Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030, se vor identifica Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD) și țintele naționale a căror implementare este asigurată prin intervențiile propuse în Program. Totodată, se recomandă examinarea situațiilor în care ODD prevăd indicatori pe sectorul vizat și după caz integrarea în Program a unor măsuri necesare pentru realizare acestora. Pentru completarea și perfectarea setului de indicatori, autorul poate apela la indicatorii aferenți ODD.
3. Deși viziunea nu este un element obligatoriu pentru documentele de politici publice de tip „program”, în vederea proiectării unei perspective clare a rezultatelor dorite, recomandăm formularea viziunii Programului ca reper pe termen mediu care va descrie logica și direcția intervențiilor.
4. Obiectivele specifice ale Programului urmează a fi revizuite și după caz, restructurate/reformulate. În esență, obiectivele specifice doar oferă direcții clare pentru formularea ulterioară a acțiunilor. Un exemplu de nerespectare a rigorilor poate fi similitudinea de conținut între obiectivele 1.2, 1.4 și 1.5. Totodată, considerăm inoportună formularea unor obiective foarte înguste precum obiectivele 2.1 sau 3.2.

Un alt element definitoriu pentru obiectivele specifice este țintirea problemelor și a grupurilor vulnerabile, astfel fiind asigurată respectarea principiului LNOB. Prin urmare, autorul urmează să regândească abordarea asupra obiectivelor specifice, totodată asigurând aplicarea principiului SMART (simplu, măsurabil, acceptabil, realizabil, fixat în timp).

5. Capitolul „Impact”, urmează a fi revăzut integral. Vor fi descrise beneficiile care urmează a fi obținute într-un anumit domeniu de politici în urma implementării depline a Programului, accentul fiind pus pe îmbunătățită calității vieții oamenilor. Impacturile vor fi corelate cu obiectivele specifice. La fel, pentru aprecierea ulterioară a gradului de atingere a impactului se vor formula indicatori de impact.
6. Capitolul „Costuri” se va completa cu valoarea estimată pentru realizarea fiecărui obiectiv specific. Recomandăm includerea prevederilor privind corelarea fiecărui obiectiv specific cu programele bugetare destinate pentru realizarea măsurilor în sector.
7. Capitolul „Proceduri de raportare” se va modifica, conform pct. 7, sbpct. 4) lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 462/2021, care stabilește atribuția subdiviziunii de analiză, monitorizare și evaluare a politicilor de participare în procesul de evaluare a documentelor de politici publice și acordare a suportului subdiviziunilor structurale din cadrul aparatului central al ministerului la elaborarea rapoartelor de evaluare a documentelor de politici publice.
8. În vederea confirmării veridicității datelor și respectării normelor de redactare a figurilor, tabelelor și diagramelor, acestea se vor completa cu sursa datelor.
9. În Planul de acțiuni se va scrie denumirea integrală a instituțiilor responsabile și se vor indica sursele de finanțare a acțiunilor.
10. La definitivarea documentului de politici se recomandă utilizarea Ghidului metodologic privind integrarea prevederilor Strategiei naționale de dezvoltare în documentele de planificare și documentele de politici publice la nivel național, aprobat prin Ordinul Cancelariei de Stat nr. 65 din 15.07.2021.
11. Copia raportului de evaluare a calității și conformității proiectul Programului de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022 – 2025 se transmite spre notificare Ministerului Finanțelor.

MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA

18.08.2022 nr. 05-17/180/1131

La nr. 21-113-7460 din 29.07.2022

*Referitor la proiectul Programului
de prevenire și combatere a criminalității
pentru anii 2022 – 2025*

Ministerul Afacerilor Interne
(e-mail: secretariat@mai.gov.md)

Copie: Cancelaria de Stat
(e-mail: cancelaria@gov.md)

Cu referință la scrisoarea Cancelariei de Stat nr. 21-113-7460 din 29.07.2022 privind Raportul de evaluare a calității și conformității *proiectului Programului de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022 – 2025*, Ministerul Finanțelor, în limita competențelor funcționale, comunică următoarele.

Conform prevederilor pct.11 supct. 6) din Regulamentul cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.386/2020, Programul urmează să includă estimarea costurilor financiare pentru realizarea obiectivelor precum și cheltuielile planificate în conformitate cu prevederile Cadrului bugetar pe termen mediu.

Potrivit **Planului de acțiuni**, realizarea unor obiective/acțiuni urmează a fi asigurată din contul surselor financiare externe. Respectiv, nu este clar dacă sunt sau nu sunt deja încheiate angajamente financiare externe pentru implementarea obiectivelor/acțiunilor propuse. Astfel, conform prevederilor pct.6, subpct.6) din anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului nr.696/2017 „Cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor”, ministerul este responsabil de coordonarea asistenței financiare externe, respectiv orice decizie care poate avea impact financiar asupra bugetului public național, urmează a fi consultată preliminar cu Ministerul Finanțelor.

La Planului de acțiuni, după rubrica „*Costuri de implementare (mii lei)*” se consideră oportun completarea cu o rubrică separată „*Sursa de finanțare*”. În acest sens, autorul urmează să asigure delimitarea costurilor pentru instituțiile responsabile de implementare, inclusiv prin specificarea expres a sursei de acoperire a costurilor, bugetul aprobat sau mijloace financiare suplimentare (bugetul de stat/surse financiare externe).

În concluzie, planificarea și alocarea resurselor publice se efectuează în strânsă corelare cu prioritățile Guvernului și obiectivele politicii bugetar-fiscale pe termen mediu. Autorul urmează să asigure corelarea costurilor măsurilor propuse în proiectul Programului cu cadrul de resurse disponibile în bugetul autorităților responsabile pentru anul 2022 precum și în documentul Cadrului Bugetar pe Termen Mediu pentru anii 2023-2025.

Totodată, la **acțiunea 1.4.1** „Elaborarea proiectului de act normativ privind reglementarea criptomonedelor drept „activ sau reprezentare digitală a unei valori virtuale” la nivelul cadrului normativ național” se recomandă consultarea intenției cu Procuratura Generală, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor și cu Banca Națională a Moldovei.

Subsidiar, se recomandă alinierea perioadei de implementare a Programului, cu începere din anul 2023, în conformitate cu recomandarea Ministerului Finanțelor (scr. nr. 05-17/166 din 04.08.2022) la proiectul Strategiei de dezvoltare în domeniul afacerilor interne pentru anii 2022-2030 (nr. unic 484/MAI/2022). Recomandarea dată ține cont de aspectele corelării financiare cu Cadrul bugetar pe termen mediu (CBTM) și respectiv, Legea bugetului de stat. Această propunere este iterată în contextul în care, în momentul de față suntem deja în trimestrul III al anului 2022. CBTM 2023-2025 este în proces de definitivare, urmând a fi demarat procesul de elaborare a proiectului Legii bugetului de stat pentru anul 2023. Respectiv, în cazul în care acțiunile de implementare a Programului nu vor avea corelare financiară cu cadrul de resurse disponibil, Ministerul Finanțelor nu va accepta promovarea lor, existând riscul de a nu avea instrumentele necesare pentru implementarea programului începând cu anul curent.

Nota informativă,

Compartimentul 5. *Fundamentarea economico-financiară* urmează a fi modificat și descris conform prevederilor art. 30 din Legea nr.100/2017, și anume, cu indicarea expres a cheltuielilor (bugetare și nebugetare) necesare pentru implementarea prevederilor noului act normativ și stabilirea surselor de acoperire a acestora. Se propune completarea cu un punct în următoarea redacție: „Costurile estimative ale acțiunilor vor fi ajustate pe perioada implementării Planului, reieșind din volumele de alocații disponibile în bugetul de stat.”

Suplimentar, se menționează că, conform prevederilor art.17 alin. (2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014 și a articolului 131 alin.(6) din Constituția Republicii Moldova, nici o cheltuială nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare.

Prin urmare, proiectul urmează a fi analizat și revizuit prin prisma obiecțiilor expuse.

Ministru

Dumitru BUDIANSCHI

*Executor: Lilia Caracivovschi
Tel.: (022) 26 26 71*

Nr. 38/3860 din „23” septembrie 2022

CERERE
privind înregistrarea de către Cancelaria de Stat
a proiectelor de acte ale Guvernului

Nr. crt.	Criterii de înregistrare	Nota autorului
1.	Categoria și denumirea proiectului	Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Programului de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022 – 2025
2.	Autoritatea care a elaborat proiectul	Ministerul Afacerilor Interne
3.	Justificarea depunerii cererii	Proiectul Programului de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022 – 2025 a fost elaborat în contextul punerii în aplicare a Strategiei de dezvoltare în domeniul afacerilor interne pentru anii 2022-2030 și implementării acțiunii nr. 24.1.7 din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2021-2022, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 235/2021 (Capitolul X XIV, Afaceri interne, obiectivul 24.1).
4.	Lista autorităților și instituțiilor a căror avizare este necesară	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ministerul Sănătății 2. Ministerul Muncii și Protecției Sociale 3. Ministerul Educației și Cercetării 4. Ministerul Economiei 5. Ministerul Finanțelor 6. Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene 7. Ministerul Justiției

		<p>8. Serviciul de Informații și Securitate</p> <p>9. Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale</p> <p>10. Centru Național Anticorupție</p> <p>11. Agenția de Guvernare Electronică</p> <p>12. Banca Națională a Moldovei</p> <p>13. Procuratura Generală</p> <p>14. Serviciul prevenire și combaterea spălării banilor</p> <p>15. Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației</p> <p>16. Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal</p> <p>17. Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă</p> <p>18. Agenția Servicii Publice.</p>
5.	Termenul-limită pentru depunerea avizelor/expertizelor	15 zile
6.	Persoana responsabilă de promovarea proiectului	Vladislav Cojuhari, Șef al Direcției politice de prevenire și combatere a criminalității a MAI tel 022 255-330 email: vladislav.cojuhari@mai.gov.md
7.	Anexe	Proiectul hotărârii- 2 file; Proiectul Programul de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022 – 2025 – 34 file; Proiectul planului de acțiuni pentru implementarea Programului de prevenire și combatere a criminalității pentru anii 2022-2025-7 file; Nota informativă –5 file; Raportul de evaluare a calității și conformității proiectului-7 file;

		Avizul Ministerului Finanțelor-2 file; Sinteza obiecțiilor și propunerilor- 3 file.
8.	Data și ora depunerii cererii	
9.	Semnătura	

Secretar general al ministerului

Serghei DIACONU